Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон коммунист (большевик)лар партияси Марказий Комитети, Тошкент область, шаҳар комитетлари ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг органи

№ 64 (7511)
17 МАРТ ЖУМА 1950 ЙИЛ
Баҳоси 20 тийин.

Ватанимиз меҳнаткашлари СССР Олий Советига бўлган сайловларда коммунистлар блан партиясизлар сталинча блоки эришган ажойиб ғалабани зўр хурсандчилик блан кутиб олдилар.

Совет халқи коммунистлар партиясининг раҳбарлиги остида, улуғ Сталиннинг гениал етакчилигида коммунизм ғалабаси сари комил ишонч блан олға бормоқда.

Ҳамма нарса чигит экишга тахт қилинсин!

Ҳаво кундан-кун исимоқда. Социалистик далаларимизда 1950 йил баҳорининг меҳнати авж олиб кетди. Колхозчилар ёппасига далага чиқмоқдалар. Тракторларнинг гуриллаган овози тобора кўпроқ эшитилаётир.

Ер ҳайдаш оммавий равишда кучайтирилиб, чигит экиш бошлаб юборилганлиги ҳақида республикамизнинг жанубий районларидан хушхабарлар келабошлади. Сурхондар'ё областининг Шеробод, Жарқўрғон районларида илғор пахтакорлар чигит экишга киришдилар. Шеробод район, Сеплон қишлоқ советидаги «Социализм» колхозининг Худойқул Алимардонов ва Ҳасан Мавлонов ўртоқлар бошлиқ бригадалари чигит экиладиган ҳамма ерларни ҳайдаб бўлдилар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати донгдор пахтакор ўртоқ Нозик Бўриева звеноси 3 гектар ерга чигит экди. Бу звено блан мусобақадош ўртоқ Бибираҳмат Оллоёрова бошлиқ звено ҳам чигит экишни бошлаб юборди.

Мамлакатга кўпроқ пахта етказиб бериш учун ҳозирдан бошлаб мустаҳкам замин тайёрлаётган бу илғорларнинг иши республикамизда ер ҳайдашни оммавий равишда кучайтириб юбориш, иқлими иссиқ жойларда чигит экишга киришиш пайти келганлигини кўрсатади. Сталинча тўртинчи бешйилликнинг охирги —1950 йилида пахтачиликни ривожлантириш вазифалари айни пайтда пахтакорларимиздан шуни талаб қилади.

Ўзбекистон К(б)П нинг X с'езди Совет ҳукумати ва ВКП(б) Марказий Комитетининг кўрсатмалари асосида, пахтачиликни янада ривожлантириш ҳақида муҳим вазифаларни белгилаб берди. Республика пахтачилик илғорлари VI қурултойи вакилларининг мурожаатида бу йил мамлакатга ўтган йилдагига қараганда анча кўп пахта етказиб бериш юзасидан катта мажбуриятлар олинди. Ўзбекистон пахтакорлари бу мурожаатни якдиллик блан ма'қуллаб, пахтадан юқори ҳосил етиштириш тўғрисида конкрет мажбуриятлар олганлар.

Шу кунларда ҳарбир пахтакор, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик ходимлари пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун мамлакат олдида, доҳиймиз улуғ Сталин олдида берган ана шу ва'дасига мувофиқ нима иш қилаётгани ҳақида ўйлаши керак. Барча пахтакорнинг фикри-зикри шу кеча-кундузда «чигит экишга ҳамма нарса тахт қилинганми?» деган саволга жавоб беришга қаратилган бўлиши керак.

Ўзбекистон пахтакорлари кўклам экишига тайёргарлик ишларини тугаллаб, ер ҳайдашни қизитиб юбориш ва чигит экишга киришиш учун ҳамма куч ва моддий техника воситаларига эгадирлар. Ҳукуматимиз пахтакорлар учун қўшимча равишда трактор, қишлоқ хўжалик асбоблари, минерал ўғитлар бермоқда, пахтакорлар давлатдан керакли ҳамма ёрдамни ўз вақтида олиб турибдилар.

Ўзбекистон пахтакорлари олдида бу йил пахтадан юқори ҳосил етиштириш блан бирга, анчагина кўриқ ерларни очиб, экин майдонига айлантириш, ўтдалали алмашлаб экиш схемасига мувофиқ, кўпгина ерга янгидан беда экиш вазифаси туради. Бу муҳим ишлар чигит экиш олдидан бажарилиши лозим. Шунинг учун ҳам бу йил кўкламда колхоз ва совхоз далаларида қилинадиган ишларнинг ҳажми ҳар йилгидан анча кўп бўлади.

Ҳозир республикамизда чигит экишгача қилиниши зарур бўлган ишларни тугаллаб, пахта ерларини оммавий равишда ҳайдаш ва чигит экишга киришиш даври келди. Лекин республикамизда чигит экишни ўз вақтида, юқори сифатли ўтказиш учун экиш олдидан бажарилиши керак бўлган ишлар ниҳоятда суст бораётир. Бу эса, чигит экиш сур'атига ёмон та'сир қилиш хавфини туғдирмоқда.

Республикамизда тракторларнинг 15 проценти ҳалигача капитал ремонтдан чиқарилмаган. Далага атиги 38,1 процент маҳаллий ўғит чиқарилган. Республикада уруғлик чигитнинг энди 49,5 проценти ташиб олинди. Чигитни ташиб олиш Самарқанд областида 28 процент, Қорақалпоғистон АССРда 19 процент бажарилди. Ариқ-зовурларни қазиш ҳам шу вақтгача тугалланмаган.

Айрим область ва районларда кўкламга тайёргарлик ишлари яна ҳам ёмонроқ аҳволда. Самарқанд областида пахта ерларининг атиги 30,9 процентига, Тошкент областида 32,1 процентига маҳаллий ўғит солинган. Қашқадар'ё областида от сеялкаларининг ремонти 66,5, Самарқанд областида 69,8, Тошкент областида 76,6 процент, Наманган областида 79,3 процент бажарилган.

Кўклам экиш кампаниясининг муваффақиятли ўтиши блан боғлиқ бўлган бу ишларнинг шу вақтгача судралиб келиши пахта ерларини ҳайдашнинг кечикишига ҳам та'сир этаётир. Республикада пахта ерларини кўкламда ҳайдаш плани атиги 26,7 процент бажарилишига сабаб ҳам ана шулардир. Қорақалпоғистон АССРда пахта ерларининг энди 2,9 проценти, Наманган областида 15,6 проценти ҳайдалди.

Республикада беда экиш плани март ойи ичида бажарилиши керак бўлгани ҳолда, бу муҳим иш ҳаддан ташқари кечикаётир. 15 мартгача беда экиш плани атиги 17,1 процент бажарилди.

Кўклам ишларининг бунчалик кечикиши ба'зи область ва районлардаги партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари бу йил пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун бошланган умумхалқ мусобақасига етарли бошчилик қилмаётганликларини кўрсатади. Улар колхоз, совхоз ва МТСларда ишни большевикча ташкил қилишга амалий раҳбарлик қилмаётирлар.

Колхоз ва совхозларда ерларни ҳайдашга ва чигит экишга тайёрлашдаги қолоқликка барҳам бериш, бутун куч ва воситаларни чигит экишни қисқа муддатда юқори сифатли қилиб ўтказишга сафарбар қилиш лозим. Ҳозир шундай вазият вужудга келдики, яқин 25—30 кун ичида қишлоқ хўжалиги соҳасида ўтган йилдагига нисбатан 2—3 баравар кўп иш қилишимиз керак.

Айниқса МТС ходимлари зиммасига жуда катта ва мас'улиятли вазифалар юкланади. Республика пахтачилик илғорлари VI қурултойи вакилларининг мурожаатига мувофиқ, ҳарбир ғилдиракли трактор блан экиш вақтида камида 150 гектар, занжирли трактор блан камида 250—300 гектар ерни ҳайдаш, камида 150 гектар ерга чигит экиш керак. МТС лар трактор бригадаларида социалистик мусобақани кучайтиришлари, икки сменада ишлашни ташкил қилишлари, ёнилғиларни етарли миқдорда ғамлаб қўйишлари, ҳарбир трактор бригадасига аниқ график тузиб беришлари керак.

Маҳаллий партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик ходимлари барча колхозларнинг уруғлик чигитни, минерал ўғитларни чигит экишгача ташиб олиши учун амалий раҳбарлик ва ёрдамни кучайтиришлари лозим. Колхоз правлениелари, партия ва комсомол ташкилотлари барча колхозчиларни тез кун ичида ариқ-зовурларни тозалаб бўлишга, далага маҳаллий ўғит чиқаришга, ерларни текислаш ишларига сафарбар қилиб, социалистик мусобақани кенг қизитиб юборишда ташаббускор бўлишлари керак.

Вазифа — март ойи ичида барча пахта ерларини экишга тайёрлаш ва чигит экишни бошлашдан иборатдир. Колхоз ва совхозларда ер ҳайдаш ва чигит экишни ўртоқ Сталинга берилган ва'дага мувофиқ ўтказиш учун барча куч, имкониятларимизни сафарбар қилайлик!

Наманган областида чигит экиш бошланди

НАМАНГАН, 16 март. («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Наманган районининг Куйбишев қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз районда биринчи бўлиб чигит экишга киришди. Икки кунда 15 гектар ерга чигит экилди.

Областьнинг Чуст районидаги Фрунзе номли, Берия номли колхозларда чигит экиш оммавий равишда кучайтириб юборилди. Янгиқўрғон районидаги «Комсомол», «Социализм» ва Сталин номли колхозларнинг а'золари ҳам барча ерларни тайёрлаб, чигит экишни бошлаш олдида турибтилар.

Ўзбекистон совхозлари чигит экиш арафасида

Ўзбекистондаги пахтакор совхозлар чигит экишга яхши тайёргарлик кўрмоқдалар.

«Ўзбекистон ССР бешйиллиги», 2-нчи «Далварзин» совхозларида пахта майдонининг ҳаммаси чуқур ҳайдалди. Ҳозир чигит экиш олдидан шудгор қилинган ерлар бороналанмоқда. 1-нчи «Боёвут», Сталин номли 16-нчи совхоз, «Сурхон», «Пахтали кўл» ва бошқа совхозларда ўрмаловчи тракторлар чигит экиладиган ерларни ҳайдаб бўлай деб қолди. Пахтакор совхозларда бутун пахта майдонининг 70 процентга яқини чигит экишга тайёрланди. Далаларга ўтган йилдагидан 10 процент ортиқ минерал ўғит солинди.

Совхозлар ер ҳайдайдиган кучли тракторлар, сеялкалар, ерни юмшатиш учун керакли янги культиваторларни олдилар. Ўғит соладиган асбоби бўлган ҳайдов трактори ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ҳарбир бригадага бириктиб берилди. (ЎзТАГ).

Совет халқи коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг ғалабасини табрикламоқда

СОВЕТ ОЛИМЛАРИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИ САМИМИЙ ТАБРИКЛАМОҚДАЛАР

СССР Фанлар Академиясининг ходимлари СССР Олий Советига сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотини зўр хурсандчилик блан тингладилар. Совет олимлари СССР Олий Советининг депутатлари—халқ сайлаган вакилларини табрикладилар, совет халқининг йўлбошчиси ва устози Иосиф Виссарионович Сталинга муҳаббат ва чексиз садоқат ҳисларини изҳор қилдилар.

СССР Фанлар Академиясининг бош илмий секретари академик А. В. Топчиев 15 мартда президиум мажлисида қатнашган барча кишиларнинг фикрларини изҳор қилиб, бундай деди:

— Бугун биз СССР Олий Советига ўтказилган сайлов натижалари тўғрисидаги ма'лумотлар блан танишиб, беҳад шодландик. Бу ма'лумотлар халқимизнинг большевиклар партияси теварагига, улуғ йўлбошчи ва фан корифейи ўртоқ Сталин теварагига маҳкам жипслашганлигини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди. Сайлов якунлари халқимизнинг коммунистлар блан партиясизлар сталинча блоки номзодлари учун, ўртоқ Сталин учун ғоят якдиллик блан овоз берганлигини намойиш қилди.

Сайланган депутатлар орасида СССР Фанлар Академиясининг корреспондент а'золари ва академиклардан 25 киши борлиги блан СССР Фанлар Академияси фахрланади.

Мажлис қатнашчилари умумхалқнинг биринчи депутати, совет халқининг йўлбошчиси ва устози, фахрий академик Иосиф Виссарионович Сталинни ғоят баланд руҳ блан табрикладилар. (ТАСС).

Ленин—Сталин партиясининг раҳбарлиги остида коммунизм сари!

Москвадаги автозавод коллективи ўртоқ И. В. Сталиннинг СССР Олий Советига якдиллик блан депутат қилиб сайланганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиб бениҳоя хурсанд бўлди.

Кулранг чўян қуйиш цехи поршен ҳалқалари бўлими коллективининг йиғилишида сўзга чиққан инженер ўртоқ Иванушкина бундай деди:

— Биз, москвалилар ғоят хурсандчилик кунларини кечирмоқдамиз. Бизда байрам: биз бахтли ҳаётимиз учун севикли йўлбошчи ва устоз ўртоқ Сталиндан миннатдормиз. Ўртоқ Сталин пойтахтдаги Сталин сайлов округидан якдиллик блан СССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Бизларнинг ҳарбиримиз йўлбошчимизнинг номини дилга жо қилиб, сайлов участкасига бордик, Сталин номини дилга жо қилиб, катта ва кичик ишларни бажармоқдамиз. Биз Сталин номини дилга жо қилиб, коммунизмнинг порлоқ чўққилари сари зўр ишонч блан олға бормоқдамиз.

Бу сўзларга жавобан цехда гулдурос қарсаклар бошланди.

Стахановчи-қолипчи ўртоқ Хохлачева сўзлади.

— Совет кишилари, — деди у,—бир мақсад блан яшамоқдалар. Ҳарбиримиз Сталин генийси нур сочаётган улуғ Ватанимизнинг янада яшнашини, мамлакатимизнинг коммунизмнинг тўла ғалабаси сари шахдам қадамлар блан олға боришни истаймиз. Биз, коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг ғалабасини—халқнинг большевиклар партиясига чексиз ишончини, ўртоқ Сталинга самимий муҳаббати ва садоқатини ифода қилучи яққол далил деб биламиз. Бизларнинг ҳарбиримиз коммунизм қурилишига ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшиш учун янада яхшироқ ишлаймиз.

Коллектив квартал программасини 20 мартгача тўла бажарамиз деб ва'да берди. Социалистик мусобақа яна кучайиб кетди. Қолипчи стахановчилардан Гончарова, Саблина, Александрова ва бошқа кўп ўртоқлар кеча бир ярим-икки норма бажардилар.

Сталин номидаги автомобиль заводининг кўпгина участкалари ва цехларида коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг ғалабасига бағишланган кўп кишилик йиғилишлар ва суҳбатлар ўтказилди. (ТАСС).

МЕҲНАТ СОҲАСИДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикув фабрикасининг коллективи коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг тўла-тўкис ғалаба қилганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиб, бениҳоя хурсанд бўлди. 15 март кундуз куни фабрикада митинг бўлди. Бу митингга 1.000 киши қатнашди.

СССР Олий Советига сайловлар ўтказучи Марказий сайлов комиссиясининг ахбороти ўқиб берилганидан кейин моторист Марҳамат Зуҳурхўжаева сўз олди. У, қуйидагиларни айтди:

— СССР Олий Советига ўтказилган сайловларнинг якунлари совет кишиларининг ма'навий-сиёсий бирлиги бениҳоя мустаҳкам эканлигини бутун дун'ёга яна бир марта яққол кўрсатди. Совет халқи коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун якдил бўлиб овоз бериш блан жонажон большевиклар партиясига ва улуғ йўлбошчи, устоз Иосиф Виссарионович Сталинга чексиз садоқатини яна бир марта исбот қилди.

Моторист Нина Богатова замонимизнинг энг улуғ кишиси, халқ бахтининг ижодкори улуғ Сталинга умумхалқнинг самимий муҳаббати тўғрисида гапирди.

Ишчилардан Клавдия Ильина ва Инна Руссо ўртоқлар митингда нутқ сўзладилар. Улар коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг порлоқ ғалабасидан хурсанд бўлганликларини айтдилар. Фабрика коллективи 1 Майни меҳнат соҳасидаги янги ғалабалар блан кутиб олиш, сталинча бешйиллик планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кучайтириб юборишга қарор қилди. (ЎзТАГ).

Стахановча меҳнат қилмоқдалар

ХЕВА. (ЎзТАГ). Хева пахта тозалаш заводининг коллективи СССР Олий Советига сайловлар кунини янги муваффақиятлар блан кутиб олди. Завод коллективи икки ҳафталик ишлабчиқариш топшириғини 10 кунда бажарди.

Корхонанинг илғорлари коммунистлар блан партиясизлар блокининг порлоқ ғалабасини ифода қилган сайлов якунларидан илҳомланиб, стахановча вахтада туриб ишламоқдалар. Мастер Пирназар Оллоназаров бригадаси 15 мартда смена топшириғини 132 процент бажарди. Рўзимат Аитов бригадаси шу куни нормасини 120 процентга етказиб адо этди.

1949 йилда пахтачиликни юксалтиришдаги муваффақиятлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроқларини бериш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг қарори

1949 йилда пахта етиштириш ва пахта тайёрлаш ишларининг якунларини муҳокама қилиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети **қарор қиладилар:**

1. 1949 йилда пахтадан энг юқори ҳосил олишда яхши натижаларга эришганлари учун:

а) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 102,2 процент бажаргани учун Андижон области, Марҳамат районига берилсин (район ижроия комитети раиси ўртоқ Раҳмонов, район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳайдаров, район қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири ўртоқ Сафаров, МТС директорлари Тарнакин ва Йўлдошев ўртоқлар). Бу байроқ Тошкент области, Янгийўл районидан олиб берилсин;

б) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 125,9 процент бажаргани учун Самарқанд области, Жиззах районига берилсин (район ижроия комитети раиси ўртоқ Азимов, район партия комитетининг секретари ўртоқ Тошпўлатов, район қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири ўртоқ Бўриев, МТС директорлари Турсунов ва Пузин ўртоқлар). Бу байроқ Самарқанд области, Пастдарғом районидан олиб берилсин;

в) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 105,5 процент бажаргани учун Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл районига берилсин (район ижроия комитети раиси ўртоқ Саидниёзов, район партия комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимов, район қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири ўртоқ Ҳасанов, МТС директорлари Котич ва Залевский ўртоқлар). Бу байроқ Сурхондар'ё области, Денов районидан олиб берилсин;

г) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 36,7 центнердан пахта топширгани учун Тошкент области, Янгийўл райони, Каганович номли колхозда қолдирилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ҳ. Турсунқулов);

д) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 38,6 центнердан пахта топширгани учун Тошкент области, Янгийўл районидаги Андреев номли колхозда қолдирилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ҳайдаров);

е) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 38,7 центнердан пахта топширгани учун Тошкент области, Қорасув районидаги «18-нчи Партс'езд» колхозида қолдирилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Олимбеков);

ж) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 39,0 центнердан пахта топширгани учун Тошкент области, Қорасув районидаги Ворошилов номли колхозга берилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Камолов). Бу байроқ Тошкент области, Ўртачирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозидан олиб берилсин;

з) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга ҳар гектар ердан ўрта ҳисоб блан 37,6 центнердан пахта топширгани учун Андижон области, Андижон районидаги Сталин номли колхозга берилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Бакиров). Бу байроқ Қашқадар'ё области, Китоб районидаги «Бирлик» колхозидан олиб берилсин.

2. 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини ошириб бажарганликлари учун:

а) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 129,7 процент бажаргани учун Қашқадар'ё области, Қарши районига берилсин (район ижроия комитети раиси ўртоқ Раҳимов, район партия комитетининг секретари ўртоқ Ульченко, МТС директорлари Фомин ва Бедросов ўртоқлар). Бу байроқ Андижон области, Андижон районидан олиб берилсин;

б) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 110,7 процент бажаргани учун Сурхондар'ё области, Шеробод районига берилсин (район ижроия комитети раиси ўртоқ Бердиев, район партия комитетининг секретари ўртоқ Довудов, район қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири ўртоқ Оллобердиев, МТС директорлари Минайчев ва Йўлдошев ўртоқлар). Бу байроқ Сурхондар'ё области, Термиз районидан олиб берилсин;

в) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 189,6 процент бажаргани учун Қашқадар'ё области, Қарши районидаги Охунбобоев номли колхозга берилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Тўрақулов). Бу байроқ Сурхондар'ё области, Жарқўрғон районидаги «Меҳнат-роҳат» колхозидан олиб берилсин;

г) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 157 процент бажаргани учун Қорақалпоғистон АССР, Хўжайли районидаги «17-нчи Партс'езд» колхозига берилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Қалимбетов). Бу байроқ Қорақалпоғистон АССР, Қўнғирот районидаги Ленин номли колхоздан олиб берилсин;

д) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг кўчма қизил байроғи 1949 йилда давлатга пахта топшириш планини 140,1 процент бажаргани учун Фарғона области, Фарғона районидаги Молотов номли колхозга берилсин (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ҳайдаров). Бу байроқ Самарқанд области, Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхоздан олиб берилсин.

3. 1949 йилда пахта етиштириш ва пахта тайёрлашда қуйидагиларнинг яхши ишлаганликлари кўрсатиб ўтилсин:

а) Андижон области, Балиқчи райони (район ижроия комитети раиси ўртоқ Турдиев, район партия комитетининг секретари ўртоқ Қориев, район қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири ўртоқ Акрамов, МТС директори ўртоқ Авазматов);

б) Қорақалпоғистон АССР, Хўжайли райони (район ижроия комитети раиси ўртоқ Дусенбоев, район партия комитетининг секретари ўртоқ Абдуллаев, район қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири ўртоқ Пиржонов, МТС директорлари Ҳанифов ва Усмонов ўртоқлар);

в) Самарқанд области, Пастдарғом райони (район ижроия комитети раиси ўртоқ Шегай, район партия комитетининг секретари ўртоқ Усмонов, район қишлоқ хўжалиги бўлими мудирининг вазифасини вақтинча бажарувчи ўртоқ Березовский, МТС директорлари Коваленко, Костромин ва Шарипов ўртоқлар);

г) Тошкент области, Калинин райони (район ижроия комитети раиси ўртоқ Рўзиев, район партия комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимов, район қишлоқ хўжалиги бўлими мудирининг вазифасини вақтинча бажарувчи ўртоқ Воловов, МТС директори ўртоқ Мирсоатов).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. НИЕЗОВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси
А. АБДУРАҲМОНОВ.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг Секретари
У. ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Ўзбекистон ССР Фахрий унвонларини бериш тўғрисида *)

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ташкил этилганига 25 йил тўлиши муносабати блан ҳамда саноат, қишлоқ хўжалиги, фан, маданият ва сан'атни ривожлантириш ишларида кўрсатган катта хизматлари учун қуйидаги кишиларга Ўзбекистон ССР Фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЎҚИТУЧИ» УНВОНИ

68. **Каримова** Хайри — Тошкент шаҳридаги 27-нчи болалар боқчасининг мураббияси;

69. **Клайнер** Ревекка Евсеевна — Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг мактаблар инспектори;

70. **Колодкина** Александра Михайловна — Тошкент шаҳридаги 38-нчи мактаб ўқитувчиси;

71. **Коршун** Александра Васильевна — Тошкент медицина институтида чет тиллар кафедрасининг доценти;

72. **Лосевская** Таисия Ананьевна — Андижон область, Жалақудуқ районидаги 2-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

73. **Қурбонов** Ёқубжон — Андижон область, Олтинкўл районидаги 1-нчи ўрта мактабнинг директори;

74. **Қурбонов** Камолиддин Шарофиддинович — Наманган область, Янгиқўрғон районидаги 28-нчи тўлиқсиз ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

75. **Кучина** Татьяна Васильевна — Самарқанд шаҳридаги 19-нчи мактаб ўқитувчиси;

76. **Китаева** Клавдия Ивановна — Самарқанд шаҳридаги 6-нчи мактабнинг биология ўқитувчиси;

77. **Карпенин** Петр Саввич — Самарқанддаги совет савдоси институтида экономика ва планлаштириш кафедрасининг мудири;

78. **Каласов** Александр Федорович — Фарғона педагогика институтининг директори.

79. **Кучар** Анна Дмитриевна—Самарқанд станциясидаги 68-нчи мактабнинг ўқитувчиси;

80. **Каминская** Мария Иосифовна — Самарқанд шаҳридаги Ленин номли Тубсанаториядаги еттийиллик мактаб ўқитувчиси;

81. **Лемакина** Надежда Константиновна — Тошкент шаҳридаги 64-нчи мактабнинг бошланғич синфлар ўқитувчиси;

82. **Леонова** Екатерина Семеновна — Тошкент шаҳридаги 49-нчи ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

83. **Лобазнова** Дора Георгиевна — Тошкент шаҳридаги 50-нчи болалар боқчасининг мудираси;

84. **Лутфуллаева** Малика — Тошкент шаҳридаги 18-нчи болалар боқчасининг мудираси;

85. **Киреева** Узмихон — Андижон область, Сталин районидаги ўрта мактаб ўқитувчиси;

86. **Лапинская** Вера Петровна — Наманган шаҳридаги 6-нчи тўлиқсиз ўрта мактаб ўқитувчиси;

87. **Левченко** Леонид Иванович — Наманган область, Косон районидаги халқ маорифи бўлимининг мактаблар инспектори;

88. **Морозова** Капиталина Ивановна — Юқоричирчиқ районидаги 7-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

89. **Муносипов** Абдулҳай Абдураҳмонович — Тошкент шаҳридаги 12-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

90. **Мирахмедова** Баромат — Тошкент шаҳридаги 16-нчи мактаб ўқитувчиси;

91. **Мальцева** Зинаида Ивановна — Тошкент шаҳридаги 86-нчи мактаб ўқитувчиси;

92. **Меҳмонов** Қорахўжа — Наманган область, Уйчи районидаги 27-нчи бошланғич мактабнинг мудири ва ўқитувчиси;

93. **Мусаев** Абдулла — Самарқанд шаҳридаги 18-нчи еттийиллик мактабнинг илмий мудири ва бошланғич синфлар ўқитувчиси;

94. **Михайлова** Мария Дмитриевна — Каттақўрғон шаҳридаги бошланғич мактаб ўқитувчиси;

95. **Муҳаммадиев** Олим — Самарқанд область, Иштихон район халқ маорифи бўлимининг мудири;

96. **Мирзоев** Арман Григорьевич — Самарқанд медицина институтининг латин тили ўқитувчиси;

97. **Назаров** Хўжаназар — Бухоро область, Олот районидаги «Пролетарий» номли мактабнинг мудири ва бошланғич синфлар ўқитувчиси;

98. **Ниёзов** Раҳмат — Наманган область, Поп районидаги 1-нчи бошланғич мактаб ўқитувчиси;

99. **Нарзиев** Сайфи — Самарқанд районидаги 16-нчи мактабнинг директори;

100. **Обельченко** Петр Федорович — Тошкент шаҳридаги медицина институтида биохимия кафедрасининг ассистенти;

101. **Очкина** Прасковья Петровна — Наманган область, Поп районидаги 30-нчи еттийиллик мактабнинг ўқитувчиси;

102. **Орлова** Екатерина Ивановна — Самарқанд шаҳридаги 30-нчи мактабнинг тарих ўқитувчиси;

103. **Попова** Клавдия Владимировна—Тошкентдаги Енгил саноат техникумининг ўқитувчиси;

104. **Панова** Мария Петровна — Самарқанд шаҳридаги 5-нчи мактаб ўқитувчиси;

105. **Поликарпова-Финченко** Ольга Сергеевна — Тошкент шаҳридаги Давлат консерваторияси ва Островский номли музика мактабининг директори ҳам доценти вазифасини бажарувчи;

106. **Расулов** Карим — Тошкент шаҳридаги 14-нчи ўрта мактаб директори;

107. **Рубенштейн** Сара Исаковна — Тошкент шаҳридаги 44-нчи болалар боқчасининг мудираси;

108. **Раҳимов** Али Усманович — Тошкент шаҳридаги фармацевтик институтида ботаника кафедрасининг мудири;

109. **Ризаев** Қамбар Қурбонович — Когон районидаги Молотов номли еттийиллик мактабнинг ўқитувчиси;

110. **Расулев** Бобош — Қашқадар'ё область, Косон районидаги «Красний Октябрь» колхози қарамоғидаги тўлиқсиз ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

111. **Рафиқов** Зиё Салохович — Қашқадар'ё область, Китоб районидаги 3-нчи тўлиқсиз ўрта мактабнинг директори;

112. **Раҳмонов** Соли — Наманган шаҳридаги 9-нчи мактаб ўқитувчиси;

113. **Ризаев** Абдураззоқ — Пойариқ район халқ маорифи бўлимининг мудири;

114. **Стецун** Татьяна Ивановна — Тошкент шаҳридаги 49-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

115. **Саидхонов** Эргаш — Тошкент шаҳридаги 90-нчи мактаб ўқитувчиси;

116. **Степанова** Александра Гукасовна — Тошкент шаҳридаги 18-нчи болалар боқчасининг мудири;

117. **Спиридонова** Зинаида Михайловна — Тошкент шаҳридаги 54-нчи болалар боқчасининг мудири;

118. **Смолич** Лидия Константиновна — Тошкентдаги 40-нчи болалар уйининг мудираси;

119. **Саидов** Холмат — Қашқадар'ё область, Ғузор районидаги Калинин номли тўлиқсиз ўрта мактабнинг бошланғич синфлар ўқитувчиси;

120. **Санжаров** Юсуп Мадрахимович — Наманган шаҳридаги 1-нчи мактабнинг директори ва ўқитувчиси;

121. **Самченко** Мария Владиславовна—Самарқанд область, Каттақўрғон районидаги 2-нчи мактаб ўқитувчиси;

122. **Сулаймонов** Абдулла Хусинович—Ўзбекистон Давлат университетида ўзбек тили кафедрасининг мудири;

123. **Соломатин** Матвей Васильевич — Тошкентдаги Енгил саноат техникумининг ўқитувчиси;

124. **Трофимовская** Александра Арсентьевна — Тошкент шаҳридаги 2-нчи ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

125. **Турсунов** Босит — Тошкент шаҳридаги 85-нчи мактабнинг директори;

126. **Тонноног** Полина Ивановна — Самарқанд шаҳридаги 30-нчи мактаб ўқитувчиси;

127. **Турсунов** Шариф — Самарқанддаги эрлар педагогика ўқув юртининг ўқитувчиси;

128. **Тўраева** Ҳамро — Самарқанд шаҳридаги 10-нчи мактаб ўқитувчиси;

129. **Тўрақулов** Дармонқул Назарович — Андижон область Жалақудуқ район халқ маорифи бўлимининг мудири;

130. **Уразова** Моҳрўй — Тошкент шаҳридаги 141-нчи болалар боқчасининг мудири;

131. **Усевич** Анна Васильевна—Тошкент шаҳридаги 78-нчи ишчи ёшлар мактабининг ўқитувчиси;

132. **Уролов** Сайфуддин — Наманган область, Норин районидаги 6-нчи тўлиқсиз ўрта мактабнинг директори ва ўқитувчиси;

133. **Убайдуллаев** Ҳабибулла — Наманган шаҳридаги 12-нчи бошланғич ва ўрта мактаб ўқитувчиси;

134. **Узоқов** Мардонқул — Самарқанд шаҳридаги 10-нчи мактаб ўқитувчиси;

135. **Урмонова** Зарифа Айниддиновна—Каттақўрғон шаҳридаги Киров номли 2-нчи ўрта мактабнинг ўқитувчиси;

136. **Усмонов** Раҳим — Фарғона область, Қўқон шаҳар халқ маорифи бўлимининг мактаблар инспектори;

137. **Умурзоқов** Карим — Фарғона область, Марғилон шаҳридаги 7-нчи еттийиллик мактабнинг директори ва ўқитувчиси;

138. **Успенская** Ксения Михайловна—Тошкент Давлат консерваторияси музика мактабининг ўқитувчиси;

139. **Финкельштейн** Владимир Яковлевич — Самарқанд шаҳридаги Озиқ-овқат саноати техникумининг ўқитувчиси;

140. **Хўжаев** Султон Маҳмудович — Тошкент шаҳридаги 75-нчи мактаб ўқитувчиси;

141. **Хиврич** Елена Павловна — Тошкент шаҳридаги 44-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

142. **Худякова** Александра Павловна—Андижон область, Сталин районидаги педагогика кабинетининг мудираси;

143. **Ҳайтақулов** Юсуф — Андижон область, Пахтаобод районидаги ўзбек мактабининг ўқитувчиси;

144. **Ҳожиев** Собир — Андижон область, Ворошилов районидаги 14-нчи ўрта мактабнинг директори;

145. **Ҳакимов** Саидп Маҳмудович — Бухоро область, Олот район маориф бўлимининг мактаблар инспектори;

146. **Ҳайдаров** Азиз — Қашқадар'ё область, Ғузор район халқ маорифи бўлимининг мактаблар инспектори;

147. **Ҳодизода** Жа'фар — Самарқанд қишлоқ районл халқ маорифи бўлимининг методисти;

148. **Ҳошимов** Йўлдош — Самарқанд область, Жиззах районидаги 5-нчи мактабнинг директори ва ўқитувчиси;

149. **Ҳақбердиев** Муҳаммад — Самарқанд область халқ маорифи бўлимининг мудири;

150. **Ҳидоятов** Иноят — Фарғона область, Олтиариқ районидаги 15-нчи еттийиллик мактабнинг директори ва ўқитувчиси;

151. **Худоёрхонов** Оллоёр Умарович—Тошкент консерваториясининг старший ўқитувчиси;

152. **Цхай** Николай Семенович — Ўртачирчиқ районидаги 12-нчи мактаб ўқитувчиси;

153. **Чеснова** Вера Федоровна — Қуйичирчиқ районидаги Навоий номли тўлиқсиз ўрта мактаб ўқитувчиси;

154. **Шамсиев** Олим — Наманган область халқ маорифи бўлимининг мактаблар инспектори;

155. **Шокиров** Не'мат — Сурхондар'ё область, Денов районидаги 2-нчи ўрта мактаб ўқитувчиси;

156. **Эсатова** Фозила Ҳабибулловна — Самарқанд шаҳридаги Ленин номли Тубсанаториянинг бошланғич мактаб ўқитувчиси;

157. **Юнусий** Умар — Тошкент область халқ маорифи бўлимининг методисти;

158. **Юнусов** Усмон — Тошкент шаҳридаги 23-нчи мактаб ўқитувчиси;

159. **Йўлдошев** Қосим — Тошкент шаҳридаги 23-нчи болалар уйининг директори;

160. **Юнусов** Шағам — Тошкент шаҳридаги 40-нчи темир йўл мактабининг ўқитувчиси;

161. **Юсупов** Абдурашид Мустафоевич — Самарқанд шаҳридаги хотин-қизлар педагогика ўқув юртининг ўқитувчиси;

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ВРАЧ» УНВОНИ

1. **Акимов** Иван Михайлович—Самарқанд шаҳридаги касалхона ренгенологик бўлимининг бошлиғи.

2. **Агарьянц** Исай Назарович—Самарқанд шаҳридаги область электр шифохонасининг бош врачи.

3. **Аванесов** Гайкас Андреевич—В. М. Молотов номидаги Тошкент медицина институтида тропик клиникасининг ассистенти.

4. **Облоқулова** Зеби Боқиевна—И. П. Павлов номидаги Самарқанд медицина институти ички касаллар факультети кафедрасининг ассистенти.

5. **Олимов** А'зам Зайнуддинович — Охунбобоев номидаги республика медицина ўрта мактабининг директори.

6. **Акрамхонова** Тожиниса Ғуломхоновна—Тошкент шаҳар тез ёрдам кўрсатиш клиникаси касалхонаси туғуриқ бўлимининг мудири.

7. **Александрова** Лидия Сергеевна — В. М. Молотов номидаги Тошкент медицина институти болалар клиникасининг доценти.

8. **Аверьянова** Зинаида Павловна — Туркистон ҳарбий округи округ ҳарбий врачлар комиссиясининг врачи ва терапевти.

9. **Арутюнова** Елена Артемьевна—Андижон область касалхонасида қулоқ касаллари бўлимининг мудири.

10. **Олимов** Иноят Олимович—Андижон область касалхонасининг бош врачи.

11. **Омонов** Ашур — Ҳамза Ҳакимзода номидаги Тубсанаториянинг директори.

12. **Асқаров** Хўжа Асқарович—Қашқадар'ё область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

13. **Отабеков** Юсуф Отабекович—Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

14. **Беньяминович** Борис Моисеевич—Семашко номидаги институт ички касалликлар бўлимининг мудири.

15. **Безель** Глеб Федорович—Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими 3-нчи поликлиникасининг клиник-диагностик лабораториясининг мудири.

16. **Вилькевич** Иосиф Борисович — Тошкент станциясида темир йўл касалхонасининг бошлиғи.

17. **Бланкфельд** Арон Евсеевич — республика асабий касаллар касалхонасида бўлим мудири.

18. **Герасимов** Максим Иванович — Тошкент область касалхонаси (махсус стационари) хирургия бўлимининг мудири.

19. **Ғафуров** Холиқ Ғафурович—В. М. Молотов номидаги Тошкент медицина институти хирургия клиникасининг доценти.

20. **Габриэлян** Мария Ивановна—И.П. Павлов номидаги Самарқанд медицина институти нерв касаллари клиникасининг доценти.

21. **Ғуломов** Мухтор Ғуломович—республика асабий касалликлар касалхонасининг бош врачи.

22. **Суслова** Александра Ильинична Вирская—Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими 3-нчи акушерлик-гинекологик поликлиникасининг врачи.

23. **Горелина** Евгений Петровна—Қашқадар'ё область тубдиспансерининг мудири.

(ДАВОМИ БОР).

*) Боши «Қизил Ўзбекистон»нинг шу йил 2, 4, 8 ва 14 март сонларида босилган.

Ўзбекистон Совет ёзучилар союзининг IV пленуми

Шу йил 15 мартда Адабиётчилар уйида Ўзбекистон Совет ёзучилари союзининг IV пленуми очилди. Пленумда республикамизнинг ҳамма областьларидан ва Қорақалпоғистон АССРдан ёзучилар, адабий танқидчилар, адабиётшунослар, пойтахтдаги илмий муассасаларнинг ходимлари, олий ва ўрта мактабларнинг ўқитучилари, аспирантлар ва студентлар иштирок этмоқда.

Пленумда биринчи масала — Ўзбек совет адабиётида танқид ва уни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида Ўзбекистон Совет ёзучилари союзининг раиси ўртоқ **Ш. Рашидов** доклад қилди.

Совет адабиёти, — деди докладчи, — дун'ёдаги энг илғор адабиётдир. Совет адабиётининг халқ манфаатларидан, социалистик давлат манфаатларидан бошқа манфаатлари йўқ. Бизнинг адабиётимиз халқнинг ғоявий ва бадиий савиясини оширишга хизмат қилмоқда. ВКП(б) Марказий Комитетининг «Звезда» ва «Ленинград» журналлари ҳақидаги тарихий қарори адабиётдаги партиявийликнинг ленинча принципи жуда катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида та'кидлаб кўрсатди, бу принципни эгаллаш ва унга амал қилиш кераклигини, шундай қилингандагина бадиий ижодиётда муваффақиятга эришиш мумкин эканлигини уқдириб ўтди.

Докладчи адабиётда партиявийлик принципига амал қилишнинг аҳамияти ҳақида гапирар экан, буржуа мафкураси та'сирида бўлган, чет эл буржуа адабиётига мухлис бўлиб келган космополитлар адабиётда ғоясизлик ва маслаксизликни тарғиб қилиб келганликларини айтади. Бу космополитлар тор-мор келтирилди. Шунга қарамай, ҳозирги вақтда космополитизмга қарши кураш жуда актуал сиёсий масаладир.

Докладчи партиявий танқидчиликнинг аҳамияти ҳақида гапирар экан, большевик матбуотининг ёрдами соясида, партиявий танқид асосида совет адабиётининг йирик намояндалари ёзган асарларда йўл қўйилган хатолар ҳам тўғри очиб ташланганлигини айтди. А. Фадеевнинг «Ёш гвардия» романида партиянинг роли нотўғри акс эттирилганлиги, К. Симоновнинг «Ватан тутуни» номли повестида йўл қўйилган жиддий хатолар, В. Катаевнинг «Совет ҳокимияти учун» номли романининг нуқсонлари чинакам большевикча танқид туфайли кўрсатиб берилди.

Адабий танқид адабиётимизнинг ривожланиши учун сув ва ҳаводек зарурдир. Большевикча танқид ва ўз-ўзини танқид совет адабиётининг синалган методи ва совет адабиёти тараққиётининг қонунидир. Ҳақиқий совет танқидчиси марксист бўлиши, марксизм-ленинизм та'лимотини чуқур эгаллаши, марксизм-ленинизмнинг революцион методи блан қуролланган бўлиши керак. Шундагина у, адабиёт воқиаларини тўғри таҳлил қилиб бераолади.

— Ўзбек совет адабий танқидчилиги,— деди сўзини давом эттириб ўртоқ Ш. Рашидов, — адабиётда большевикча партиявийлик ва юксак ғоявийлик учун кураш олиб борди, буржуа миллатчилиги, буржуа об'ективизми, чет эл буржуа маданияти ва адабиёти олдида сажда қилиш қолдиқларини, адабиётда космополитизм қолдиқларини фош қилиб ташлади.

Сўнгги йилларда Алишер Навоий ва Ҳамза Ҳакимзоданинг ҳаёти ва ижодиётига оид бирқатор катта илмий-танқидий мақолалар ва монографиялар ёзилди. Бундан ташқари, ўзбек халқининг адабий мероси ҳақида, ўзбек халқ фольклори тўғрисида ҳам анча яхши илмий асарлар яратилди. Юсуф Султоннинг ўзбек халқининг биринчи совет шоири, драматурги ва композитори Ҳамза Ҳакимзоданинг ижодиёти тўғрисида ёзган асари диққатга сазовордир.

Танқидчи Ҳомил Ёқубов ўзбек совет адабиётида мавжуд бўлган эстет-космополитларга қарши ўткир ғоявий мақола ёзди. Бу большевикча партиявий мақолада танқидчи А. Алимуҳамедов йўл қўйиб келган катта хатолар фош қилиб ташланган.

Ўртоқ Воҳид Зоҳидов «Ўзбекистон халқлари тарихи ва қадимги маданиятини марксча-ленинча ёритиш учун кураш» деган принципиал мақоласида панисломизм, пантуркизм ва панэронизмнинг маданият за адабиётдаги кўринишларига зарба берди.

Ёш танқидчилардан С. Қосимов ва С. Азимов ўртоқларнинг «Даврамизга муносиб драма асарлари яратиш учун» номли мақоласида драматург З. Фатхуллиннинг «Ғунчалар» пьесасида йўл қўйилган жиддий хатолар очиб ташланди. Бунинг натижасида «Ғунчалар» спектакли театрларнинг репертуаридан чиқарилди ҳамда қайтадан ишлаш учун драматургга берилди.

Иззат Султоновнинг А. Қаҳҳорнинг «Қўшчинор» романи ҳақидаги мақоласи, ўртоқ С. Азимовнинг Асқад Мухторнинг «Катта йўлда» поэмаси ҳақидаги мақоласи, М. Шайхзоданинг Ғафур Ғуломнинг «Иосиф Сталин» одаси ҳақидаги мақоласи, самарқандли танқидчи В. Абдуллаевнинг «Болалар учун ёзилган ба'зи асарлардаги камчиликлар» номли мақоласи ва бошқа мақолалар адабий танқидчилик соҳасидаги ютуқларимиздандир.

— Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг Бюроси, — деди сўзини давом эттириб докладчи, — Ўзбекистон Совет ёзучилар союзининг иши ҳақида махсус қарор қабул қилди. Партия Марказий Комитети бу қарорида Ўзбекистон Совет ёзучилар союзи адабиёт ва адабий танқидчиликни ривожлантиришга ёрдам берадиган ташкилотчи ва раҳбар марказ бўлаолмаганлигини кўрсатиб ўтди. Биз бугунги пленумда ҳам адабий танқидчилигимиз олдимизга қўйилган юксак талаблардан анча орқада қолиб келаётганлигини рўй-рост айтишимиз керак.

Шундан кейин, докладчи ўзбек совет адабиётида адабий танқидчилик соҳасида йўл қўйилган нуқсонларга батафсил тўхталди.

М. Салье «Ўзбек адабиёти тарихидан очерклар» номли мақоласида ўзбек адабиёти тараққиётининг оригиналлиги ва ўзига хослигини инкор қилиб, ўзбек адабиётининг келиб чиқишини ва ривожланишини эрон адабиётига олиб бориб боғлайди. М. Салье адабиётни ижтимоий ва синфий воқиалардан ажратиб қўяди.

В. Жирмунский ва Х. Зарипов Веселовскийнинг совет адабиётшунослигига ёт бўлган, зарарли методига амал қилиб, «Ўзбек қаҳрамонлик эпоси» деган китобларида чиркин ва реакцион космополитизм ғояларини олға сурганлар.

А. Алимуҳамедов ўзининг бирқатор мақолаларида адабиётда партиявийлик принципини, адабиётнинг ривожланишида партиянинг ролини инкор қилган. У, партия матбуотида босилган кескин танқиддан кейин хатоларини расмий равишда иқрор этган бўлса ҳам, броқ ҳалигача ўз хатоларини тузатиш устида ишламаётир. У, ҳозир ҳам мақолаларида адабий асарларнинг формасини мундарижасидан ажратган ҳолда таҳлил қилиб келмоқда.

Ёш танқидчиларимизнинг мақолаларида ҳам жиддий камчиликлар учрамоқда. С. Қосимов ва С. Азимов ўртоқлар «Саид Аҳмад» номли мақолаларида Саид Аҳмадни кўкка кўтариб мақтайдилар. У ишлаган ташкилотларни, у ёзган асарларни, шу жумладан: танқидчилигимиз қаттиқ қоралаган «Шерзод ва Гулшод» пьесасини бирбир санаб чиқадилар. Бир-бирига зид бўлган фикрлар блан тўлиб чиққан бу мақола ўз олдига ҳечқандай конкрет мақсад қўйган эмас. Шунингдек, Қосимов, Азимов ва Убайдуллаев ўртоқларнинг Парда Турсуннинг «Ҳақ йўл» повести ҳақида ёзган мақоласида ҳам бирқатор жиддий камчиликларга йўл қўйилган.

Шундан кейин докладчи совет адабиётида социалистик реализм методи масаласига батафсил тўхталди. Совет ёзучилари коммунизм қураётган совет кишиларининг энг яхши фазилатларини кўрсатиб беришлари, фақат шу бугуннинг воқиаларини ёзиш блангина кифояланмай, келажакка ҳам назар ташлашлари, халқимизга истиқболни нурли образларда кўрсатиб беришлари керак.

Ўртоқ Ш. Рашидов ўз докладида яна бундай деди:

— Ўртоқ Сталин пролетариат диктатураси давридаги миллий маданиятни **«омманн социализм ва интернационализм руҳида тарбиялашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданиятдир»** деб та'рифлади. Адабиётшунослар ва танқидчилар ўзбек совет адабиётимизнинг социалистик мазмунини таҳлил этган вақтларида, унинг миллий шаклини ҳам таҳлил қилишлари керак.

Ўртоқ Ш. Рашидов Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тил ва адабиёт институти, Ўзбекистон Давлат университети, Ўрта Осиё Давлат университети ва педагогика институтларининг адабиёт кафедралари ўзбек совет адабиёти масалалари блан етарли шуғулланмаётганликларини тўғри танқид қилди. И. Султонов, В. Абдуллаев, Ульрих, Кременцов, Ғ. Каримов ва бошқа адабиётшуносларимиз ҳозирги замон адабиётининг муҳим масалаларини ишлаб чиқишда йўл қўйиб бўлмайдиган даражада пассивлик кўрсатмоқдалар.

— Совет ёзучилар союзи танқидчилик секциясининг ишини тубдан яхшилашимиз керак, — деди ўртоқ Рашидов. — Бунинг учун мазкур секциянинг ишига ёш танқидчиларни кўпроқ тортиш лозим. Шунга эришайликки, Совет ёзучилар союзининг танқидчилик секцияси республикадаги барча адабиётшунослар ва танқидчиларни уюштиручи чинакам марказга айлансин.

Ўртоқ Ш. Рашидов ўз докладининг охирида ўзбек совет адабиётида танқидчиликни ривожлантиришга ёрдам берадиган бирқатор ташкилий масалаларга тўхталиб ўтди.

☆

Пленумнинг 16 март эрталабки йиғилишида биринчи масала юзасидан музокаралар бошланди.

Шоир **А. Мухтор** ўз сўзида адабий танқидчи кадрлар тайёрлаш ишига кам э'тибор берилаётганини айтиб ўтди. Ўзбекистондаги олий ўқув юртларининг адабиёт кафедралари аспирант ва студентлар ўртасидаги адабиётшунослик ва адабий танқидчилик соҳасида ишлашни хоҳловчи ёшларнинг қизиқишларига етарли э'тибор бермай келаётирлар.

Иккинчидан,—деди ўртоқ А. Мухтор,— диссертация ёқлаган кишилар ҳозирги замон адабиёти ҳамда унинг олдида турган муҳим, проблематик масалаларни ишлаб чиқишга ўз ҳиссаларини қўшмаётирлар. Улар кўпинча адабиёт тарихи темасида диссертация ёқлаб олиб, ундан сўнг эса адабиётимиз олдида турган актуал масалаларни илмий асосда ишлашдан ўзларини четга тортадилар. Мана шунинг оқибатида адабий танқидчиларимизнинг сафи жуда секинлик блан ўсмоқда. Филология фанлари кандидати ҳисобланган ўртоқларнинг бир қисми эса, совет адабиёти ва совет ёзучилари ижодининг ўсишидан бехабар қолмоқдалар. Ўртоқ Мухторов бирнеча мисол кўрсатиб ўтди. Ўзбекистон Давлат университетининг илмий ходими ўртоқ С. Назруллаева ўзбек болалар ёзучиси З. Диёрнинг ижодий фаолияти ҳақида мақола ёзиб «Шарқ юлдузи» журналига юборган, лекин мақолада З. Диёрнинг ижодий ўсиш йўлини кўрсатиб, асарларини ғоявий ва бадиий жиҳатдан таҳлил қилиб берилмайди, асосан, ёзучининг таржимаи ҳолига оид ма'лумотларни ҳамда асарларини санаб кўрсатиш блан кифояланилади. Шу университетнинг ўқитучиси ўртоқ Муқимов ҳам шоирлардан Ғ. Ғулом ва С Назар ўртоқларнинг асарлари ҳақида журналга биртомонлама, юзаки материаллар ёзиб юборган. Босилиб чиққан айрим танқидий мақолаларда саёзлик, стилистик камчиликлар сезилади. Мисол учун яқинда «Ёш Ленинчи» газетасида ўртоқ Н. Раҳимовнинг «Ватан қизи» поэмаси (Мирмухсин асари) тўғрисида ёзган юзаки, стилистик чалкашликлардан иборат мақоласини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Ўртоқ Мухторов сўзининг охирида танқидчиларни янги чиққан бадиий асарларга ўз вақтида, ҳам ғоявий, ҳам бадиий жиҳатдан тўла таҳлил қилиб берувчи танқидий мақолалар ёзишга чақирди.

Филология фанлари кандидати **М. Сальенинг** сўзи пленум қатнашчиларини тўла қаноатлантирмади. Докладчи ўртоқ Ш. Рашидов ўз сўзида ўртоқ Салье мақолаларидаги принципиал, методологик хатоларни, Салье томонидан ўзбек адабиёти тарихига баҳо беришда идеалистик, формалистик, қиёсий методдан фойдаланилганини қаттиқ кўрсатиб ўтган эди. Салье эса, бу хатоларини очиқ э'тироф этиш ўрнига, бадиий таржималарнинг сифатини ва бошқа адабиётшуносларнинг марказий матбуотда танқид қилиниб, очиб ташланган хатоларини такрорлашдан нарига ўтмади.

Хоразмли ёш ёзучи ўртоқ **Эгам Раҳимов** сўзга чиқиб, Ўзбекистон Совет ёзучилари союзининг консультация бўлими ва адабиётшунослик-танқидчилик секциясининг областьлардаги ёш ёзучилар ижодига бепарво қараётганликларини жуда тўғри танқид қилди. «Хоразм ҳақиқати» газета редакцияси ҳузурида ёш ёзучилар тўгараги ташкил этилганига анча бўлди. Ҳозир область газетасида беш марта адабиёт саҳифаси берилди. Ўзбекистон Совет ёзучилари союзи III пленумининг қарорида область газеталарида бериладиган адабиёт саҳифаларига ёзучилар союзининг консультация бўлими ҳамда етакчи танқидчилар томонидан тақриз, обзорлар уюштириш лозимлиги та'кидлаб ўтилган эди. Броқ бу кўрсатмани амалга ошириш учун Ўзбекистон Совет ёзучилари союзи ва унинг бўлим секциялари амалий ҳаракат қилмаётирлар.

Шунинг натижасида, — деди ўртоқ Раҳимов,—Хоразм областидаги ёзучилар ўз ижодларидаги ютуқ ва камчиликларини ўз вақтида билиб ололмаётирлар. Адабий танқидчиларимиз ҳам республика матбуоти ёки адабий журналларда мақолалар ёзиш йўли блан пойтахтдан узоқ бўлган ёзучиларга амалий ёрдам бермаётирлар. Ўртоқ Раҳимов олий ўқув юртларида адабиёт фани ўқитилишида ғоявийликка, студентлар орасида коммунистик тарбияга аҳамият берилиши лозимлиги тўғрисида гапириб, Хоразм педагогика институтида ўзбек адабиёти тарихи ўқитилишидаги жиддий хатоларни кўрсатиб ўтди. Область педагогика институтининг адабиёт ўқитучиси ўртоқ Шарипов XVIII асрдаги Хоразм адабиёти тарихи ҳақида ўқиган лекциясида ўтмишни бузиб, идеаллаштирган.

Ўртоқ Э. Раҳимов областьларда танқидчилик иши блан қизиқучи ёшларга назарий ва амалий ёрдам бериш учун конкрет тадбирлар белгилашни таклиф этди.

Адабий танқидчи ўртоқ Звевеч сўзга чиқиб, адабиётшунослар ва танқидчиларнинг яқин жанговар ўтмишимиз ҳақида ёзилган бадиий асарларга ҳамда спектакльларга баҳо беришда йўл қўйиб келаётган нуқсонларни айтиб берди. У, М. Горький номли рус драма театрида «Шарқ тонги» спектаклининг (Н. Сафаров асари) қўйилиши муносабати блан ўртоқ Луниннинг ёзган тақризи на драматургга [illegible] на театрнинг ижодий коллективига [illegible] маслаҳат беролмаслигини мисоллар блан кўрсатиб ўтди.

Шоир **Андрей Иванов** ҳам ўз сўзида филология фанлари кандидати, адабий танқидчи ўртоқ Вифлиемскийнинг Ўзбекистондаги рус шоирлари ҳақида босилиб чиққан мақоласидаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатиб ўтди. Танқидчи ўртоқ Вифлиемский ўз мақоласида шоирларнинг ижодларидаги хусусиятларини кўрсатиб беролмайди, ёзучиларнинг ижодий камолотга эришиш йўлини назарий жиҳатдан асослаб кўрсатмайди. Мақолада, айрим шоирларнинг асарларидаги (масалан, С. Сомова ше'рларидаги) жиддий ғоявий нуқсонлар танқидчининг назаридан четда қолган.

Фарғонали ёзучи ўртоқ **Гулшиннинг** сўзи пленум қатнашчиларининг диққатини ўзига жалб этди. Ўзбекистон Совет ёзучилари союзининг рус прозаси ва поэзияси секторларида ишлаётган ўртоқлар,—деди Гулшин,—областьларда ишлаётган ёзучилардан ажралиб қолганлар. Улар республикамизнинг бошқа область, шаҳар ва районларидан ёзучилар союзига юборилган қўл'ёзма асарларни бирнеча ойлаб, ҳатто йиллаб ўз қўлларида тутадилар. Масалан, фарғонали рус ёзучилардан 3—4 киши союзга бир роман, ше'р ва ҳикоялар тўпламини ўтган йилиёқ юборган эди. Бу асарлар актуал темаларда ёзилган бўлишига, айрим асарлар эса, Ўзбекистон ССРнинг 25 йиллик юбилейига босилиб чиқиши лозимлигига қарамасдан, ҳанузгача Удалов, Левитина, Липко, Мильчаков каби ёзучиларнинг «маслаҳати»ни кутиб, бир чеккада чанг босиб ётибди.

Ўртоқ Гулшин сўзининг охирида танқидчилар ишидаги жиддий нуқсонлар ҳақида гапириб, адабий ва назарий мақолаларнинг ғоявий мундарижасини янада ошириш, областьларда яшовчи ёзучиларга бадиий журналлар орқали ва консультация йўли блан назарий ёрдам бериш лозимлигини уқдириб ўтди.

Ўзбекистон Давлат университетининг доценти, филология фанлари кандидати ўртоқ **В. Абдуллаев** ўрта ва олий ўқув юртлари учун дарсликлар ёзиб бериш ишида адабиётшунослар пассив иштирок этаётганликларини танқид қилди. У, мавжуд адабиёт хрестоматияларида кўпгина принципиал хатолар борлигини айтди. Масалан, олий ва ўрта мактабларнинг ўқитучилари кўпинча, XVIII асрда адабий асарлар йўқ даражада эди, деб ўқитиб келмоқдалар. Ваҳолонки, бу асрда биргина Хоразмнинг ўзида ўнга яқин демократик тенденцияда туриб ижод этган шоирларни кўриш мумкин. (Масалан, Равнақ, Ҳабиб). Адабиётшуносларимиз ва дарслик ёзаётган авторлар XVIII асрдаги адабий ҳаракатчилик масаласига жиддий аҳамият беришлари лозим. Ўртоқ Абдуллаев, ҳатто, сўнгги вақтда нашр этилган «Ўзбекистон тарихи» китобининг II қисмида ҳам XVIII аср адабий ҳаракатчилигига юзаки, нотўғри баҳо берилганини танқид қилди.

Ўртоқ Абдуллаев Ўзбекистон Давлат университетида ёшлардан адабиётшунослар, адабий танқидчилар етказиш учун кўрилабошланган тадбирларни сўзлаб берди. У, ҳозир университетда махсус адабиёт тўгараги ташкил этилиб, унда марксизм-ленинизм классикларининг сан'ат-адабиёт тўғрисидаги фикрлари, партиямиз Марказий Комитетининг сан'ат ва адабиёт ҳақидаги қарорлари ўрганилаётганини сўзлаб берди. Шунингдек ўқитучилар, аспирантлар ва студентлар иштирок этаётган бу тўгарак машғулотларида республикада чиқадиган адабий журнал ва газеталарда босилган адабий асарлар, адабий-танқидий мақолалардан бирқанчаси ўрганиб чиқилган. Сўнгги вақтларда газета-журналларда босилган мақолаларда шоирлардан Т. Тўла ва М. Бобоев ўртоқларнинг халқаро темада ёзилган ше'рларига ижобий баҳо берилди. Бу, асосан тўғри. Лекин мақола авторлари бу темада ёзилган ше'рлардаги айрим «жуз'ий» камчиликлар катта хатоликларга олиб борганини сезмаганлар. Масалан, Т. Тўланинг «Ит ҳуради, карвон ўтади» деган ше'рида бундай мисра'лар учрайди.

Энди кечикдингиз.
Заминингиз сизнинг —
Нураб бораётир «муҳтарам жаноб».

Кўриниб турибдики, «энди кечикдингиз» ибораси ше'рнинг ғоявий мазмунига зарар етказган. Бундан: «Муҳтарам жаноб! сиз эндиликда кечикдингиз, энди сизнинг заминингиз чириб қолди, олдинроқ (я'ни заминингиз нурамасдан аввал) ҳаракат қилганингизда бошқа гап эди, деган ма'но келиб чиқади. Бундай дейишнинг мутлақо хато экани ҳаммага ма'лум. Шоир Бобоев ўзининг «Шодиёна» ше'рида эрон халқини «ўз соясидан қўрқиб қолган... Бечора халқ», деб та'рифлайди. Шоир бунда эрон ҳукмдорларига, инглиз-америка империалистларига қарши, демократия учун курашаётган Эрон меҳнаткашларини, эронли демократик кучларни унутиб қўяди.

Ўртоқ Абдуллаев сўзининг охирида республикамизнинг ҳамма олий ўқув юртларида ҳам ёш адабиётшунос-танқидчилар учун тўгарак ташкил этиш лозимлигини айтиб ўтди

Адабиётшунос-танқидчи ўртоқ **Лихадзиевский** республикамиз пойтахти олий ўқув юртларида адабиёт дарси бераётган рус адабиёти ўқитучиларининг республика адабий ҳаётидан четда қолаётганликларини қаттиқ танқид қилиб ўтди. Ўрта Осиё Давлат университетининг доценти Владимиров, доцент Кременцов каби ўртоқлар Ўзбекистонда яшаб, ижод қилаётган рус ёзучиларининг асарларига бефарқ қарайдилар. Ўртоқ Лихадзиевский ёш танқидчиларнинг назарий малакаларини ошириш учун ёзучилар союзи ҳузурида тўгарак ташкил этишни таклиф қилди.

Пленумнинг эрталабки йиғилишида филология фанлари кандидати **З. Мирхожаев**, Ўрта Осиё Давлат университетининг аспиранти **Б. Ғуломов**, ўқитучи **Ф. Расулев** ва бошқа ўртоқлар ҳам чиқиб сўзладилар.

Пленум ўз ишини бугун ҳам давом эттиради.

Пахта ерларини ҳайдашни кучайтириб, чигит экишга ўз вақтида киришайлик

☆ ☆ ☆

Чигит экишга тайёргарлик кучайтирилди

Тошкент қишлоқ районининг колхозлари бу йил ўтган йилдагига қараганда анча кўп ерга чигит экадилар. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик бўлим ходимлари, МТСларнинг коллективлари пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун чигит экишга тайёргарликни кучайтириб юбордилар.

Районда бу йил пахта майдони кенгайиши муносабати блан МТСлар колхозларга яна ҳам кўпроқ хизмат қилмоқдалар. 2-нчи МТС барча трактор ва тирков асбобларини муддатидан илгари ремонтдан чиқариб, пахта ерларини ҳайдашга киришди. Бригадалар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилди. Натижада тракторчилар кейинги бешкунликда ер ҳайдаш нормаларини тўла ва ошиғи блан бажардилар. Айниқса Шоюнусов, Тиллахўжаев ўртоқлар бошлиқ трактор бригадалари пахта ерларини юқори сифатли ҳайдашда бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

МТС дирекцияси ер ҳайдашнинг биринчи кунидан бошлаб кўчма устахона ташкил қилди. Ҳозир бу устахона барча трактор бригадаларига ўз вақтида тегишли ёрдам бермоқда. МТСда илғор бригадалар учун кўчма қизил байроқ та'сис этилди.

Райондаги колхозларда ҳам чигит экишга яхши тайёргарлик кўрилмоқда. Чоштепа қишлоқ советидаги Куйбишев номли колхозда кўклам олди ишлари тугалланиб, ер ҳайдаш ва шудгорларни текислаб, чигит экишга тайёрлаш ишлари қизғин бораётир. Шунингдек Эркин қишлоқ советидаги Юсупов номли, Навоий номли колхозлар ҳам пахта ерларини трактор ва от-улов кучлари блан ҳайдашни тезлатиб юбордилар. Бу икки колхоз а'золари ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун ўзаро социалистик мусобақа бошладилар.

Районнинг бошқа колхозларида ҳам пахта ерларини ҳайдашга киришилди. Колхозчилар барча тайёргарлик ишларини тезда тугаллаб, март ойининг охиридан чигит экишни ёппасига бошлаб юбориш учун курашмоқдалар.

Т. АҲМЕДОВ.

Ер ҳайдаш нормаларини ошириб бажармоқдалар

Самарқанд область. Пахтакор районидаги 2-нчи МТС коллективи (директори ўртоқ Маниев) СССР Олий Совети сайловлари шарафига 11 мартда барча трактор ва қишлоқ хўжалик асбобларини тўла равишда ремонтдан чиқарган эди. МТСнинг тракторчилари пахта ерларини ҳайдашни оммавий равишда кучайтириб юбордилар.

Ўртоқ Мавлон Бозоров бошлиқ трактор бригадаси «Зарафшон» колхозида 60 гектар пахта ерини юқори сифатли қилиб ҳайдади. Бригаданинг стахановчи тракторчилари Абдураҳим Бойматов ва Қобил Талов ўртоқлар кунлик ер ҳайдаш нормаларини 140—150 процентга етказиб бажармоқдалар. Шунингдек «Қаҳрамон I» ва «Қизил шарқ» колхозларида ишлаётган тракторчи Рўзиев ва Азизов ўртоқлар ҳам ер ҳайдаш нормаларини анча ошириб бажараётирлар.

Ҳ. ЖУНАЙДОВ.

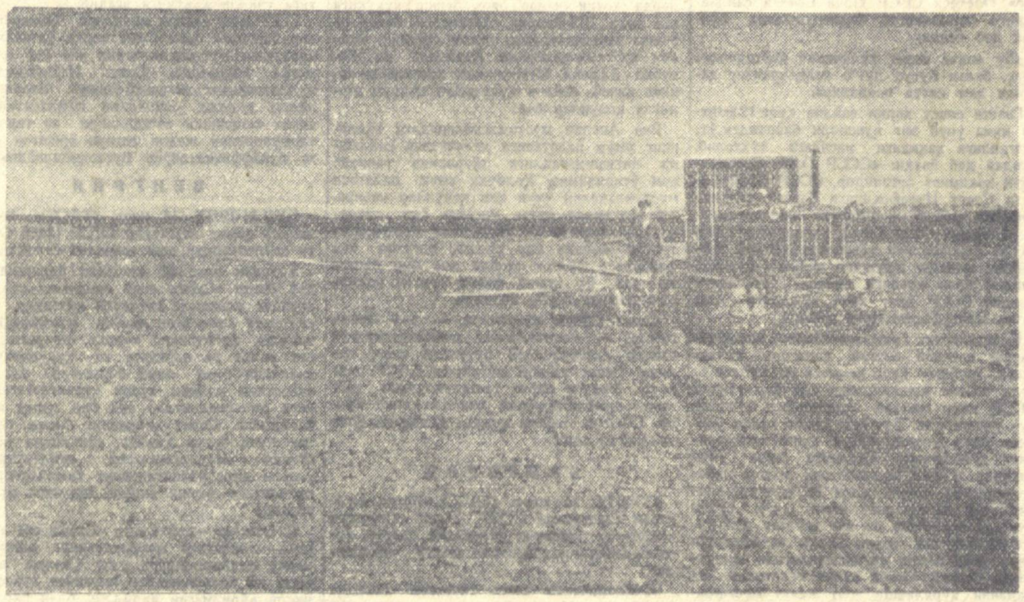

Қашқадар'ё область. Қамаши районидаги «Намуна» колхозида пахта ерларини ҳайдаш кучайтириб юборилди. **Суратда:** стахановчи тракторчи **Бекназар Сафаров** ер ҳайдамоқда. Ўртоқ Сафаров ҳозиргача 100 гектардан ортиқ ер ҳайдади.

Г. Перменов фотоси.

Деновда беғамлик кайфияти

— Чигит қанча барвақт ва сифатли экилса, пахтадан шунча мўл ҳосил олиш мумкин. Биз буни кўп йиллик иш тажрибамизда синаб кўрдик, —деди, «Шарқ ҳақиқати» колхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Амирқул Аҳмедов.

Ўртоқ Аҳмедов ўтган йили экишни март ойининг охирида тамомлаб, чигитни ердан бир текис ундириб олди, ғўза парваришига ҳаммадан илгари киришди, юқори ҳосил олиш йўлидаги барча агротехника тадбирларини пухта амалга оширди. Натижада, у, гектаридан 83 центнердан пахта топширди.

Қаҳрамоннинг звеноси бу йил ҳар гектар ердан 100 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олган. Шу кунларда звено а'золари кўклам дала ишларини ҳартарафлама кучайтирмоқдалар. Ер чуқур ҳайдалди, ҳайдаш олдидан ерга белгиланган нормада маҳаллий ва минерал ўғит солинди.

Колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Рўзиқул Аҳмедов бошлиқ звеноси, орденли Абди Бегимқулов бошлиқ бригадаси ҳам пахта ерларини экишга тайёрлаб қўйдилар. Колхоз давлатдан берилган минерал ўғитларни ва уруғлик чигитни ташиб олди. Қишлоқ хўжалик асбобларининг ҳаммаси ремонтдан чиқарилди.

Сталин номли, «Қизил тўлқин», «Октябрь 10 йиллиги» колхозлари ҳам чигит экишга намунали тайёрланмоқдалар. Лекин Денов районидаги кўпчилик колхозларда экишга тайёрлик ишлари ҳаддан ташқари кечиктирилмоқда. Райондаги колхозларда бирнеча ўнлаб юк машинаси, юзлаб арава бўлгани ҳолда, пахта далаларига 130 минг ўрнига 63 минг тонна маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Давлатдан берилган 11 минг тонна минерал ўғитнинг энди 6.700 тоннаси ташиб олинди. Шунингдек уруғлик чигитнинг ҳали ярми ҳам ташиб олинган эмас. Қишлоқ хўжалик асбобларининг ремонти тугалланмаган.

Районнинг айрим қишлоқ советлари ва колхозларида аҳвол яна ҳам ёмон. Ўтган йил планини бажармаган Баттақарши, Юрчи қишлоқ советларида пахта ерлари ҳозиргача ғўзапоядан тозаланмаган. Баттақарши қишлоқ советидаги биргина Рокоссовский номли колхозда 30 гектар ернинг ғўзапояси йиғилмаган.

Денов қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхозда меҳнат тўғри уюштирилмаган. Колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Жўра Бадалов) кўклам дала ишларини кучайтириш юзасидан колхозчилар ўртасида оммавий сиёсий ишларни олиб бориш блан қизиқмайди. Унинг хотини Сафар Бадалова, омбор мудири Шоймардановнинг хотини Ҳолой Шойимқулова дала ишларига қатнашмайдилар. Колхоз раиси Йўлдош Муродовнинг хотини Ма'мурой Муродова ишга чиқмагани ҳолда, унга январь-февраль ойлари учун 60 меҳнат куни ёзиб қўйилган. Сафар Қодирова, Мингнор Қурбонова, Анор Бўриева сингари кўплаб иш'ёқмасларга колхоз правленияси ҳечқандай чора кўрмай келади.

Колхозда меҳнат интизоми бўшаштириб юборилгани ва бригада ҳамда звено бошлиқларига ишлабчиқариш топшириқлари берилмагани натижасида, чигит экишга тайёрлик ишлари ниҳоятда кечиктирилмоқда. Шу вақтгача уруғлик чигит ташиб олингани йўқ.

Денов районида бу йил пахта майдони анчагина кенгайтирилади. Шунингдек баҳорда ўтган йилга нисбатан икки баравар кўп беда экилиши, янгидан 900 гектар ер ўзлаштириш, бунинг учун бирнеча минг кубометр янги зовур қазиш ва эски зовурларни тозалаш планлаштирилган. Лекин бу муҳим ишлар жуда бўш сур'ат блан бормоқда. Ҳозиргача 8.000 кубометр ҳажмдаги янги зовур қазилмаган. Юрчи қишлоқ советидаги «Политотдел» колхози (раиси ўртоқ Қори Тошматов) ва Денов қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхоз (раиси ўртоқ Йўлдош Муродов)лар ҳалигача зовур қазишга киришмаганлар.

Районда 2 та кучли МТС бор. Бу МТСлар кейинги йиллар ичида кўп миқдорда трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари олдилар. МТС лардаги мавжуд тракторлар ва уларга тиркаладиган машиналардан унумли фойдаланиш учун малакали кадрлар керак. Лекин МТС директорлари Султонов, Лунтовский ўртоқлар ҳам, район партия ва совет ташкилотлари ҳам бу муҳим соҳага юзаки қарамоқдалар. Ҳар икки МТСда ҳам тракторчи етишмайди. 27 трактор бригадаси икки сменада ишловчи тракторчилар блан та'минланмагани ҳолда, собиқ тракторчилар колхозлардан чақириб олинмаган.

Шуни ҳам айтиш керакки, МТСлар кўклам дала ишларига пухта тайёрлик блан киришмаётирлар. Бирнеча трактор ва 20 га яқин сеялка ҳозиргача ремонтдан чиқарилмай, МТС паркида ётипти.

Аҳволнинг бундай бўлиши район раҳбарлари (район партия комитетининг секретари Акрамов, район ижроия комитетининг раиси Отахонов ўртоқлар)дан беғамлик ва мас'улиятсизлик кайфиятларига қат'ий барҳам беришни талаб этади.

Л. ЭРГАШЕВ.
С. ҲИДОЯТОВ.

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ

ЧИГИТНИ ГОММОЗ КАСАЛИГА ҚАРШИ ҚАНДАЙ ДОРИЛАШ КЕРАК

Сталинча тўртинчи бешйилликнинг охирги йили — 1950 йилнинг кўклам экишига тайёргарлик ишларини тугаллаш, ерни экишга тайёрлаш вақти келди. Республикамизда пахтачиликни янада ривожлантириш учун барча пахтакорларимиз ҳозирги кунларда ғайрат ва ташаббус блан ишлаб, мўл ҳосил етиштириш учун пухта замин ҳозирлашлари керак.

Пахтадан мўл, юқори сифатли, узун толали ҳосил етказишда ғўза зараркунандаларига қарши ўз вақтида кураш олиб бориш муҳим чоралардандир. Пахтакорларимиз чигитни экиш олдидан, ғўзанинг ашаддий душмани бўлган гоммоз касалининг олдини олиш учун ҳозирдан бошлаб тегишли тадбирларни кўришлари керак.

Гоммоз касаллиги тез тарқалувчи бўлиб, бу касалликни қўзғатадиган бактерия жуда майда, киши кўзига кўринмайди.

Гоммоз касалига қарши курашнинг энг муҳим тадбирларидан бири—чигитни шу касалга қарши дорилаб экишдир. Дориланмаган чигитларда гоммоз касалининг бактериялари сақланган бўлади. Агар дориланмаган чигитлар экилса, ундан чиққан майсалар — уруғ барглари касалланади ва олди олинмаган тақдирда, ғўзанинг доимий барги ва пояси, ниҳоят барги, гули, кўсаги ҳам касалланади.

Демак, гоммоз пахтанинг ҳосили ва сифатини пасайтиришда энг хавфли касалдир. Унга қарши системали равишда курашиб бориш энг зарур агрономия тадбирларидан биридир.

Чигитни гоммоз касалига қарши формалин аралашмаси блан бир марта, яна экиш олдидан дориланади. Формалин дориси ўткир, ҳидли, тиниқ бўлади. Формалин жойлардаги район Сельхозснаб омборларидан олинади.

Чигитни гоммоз касалидан халос қилиш учун бир қисм 40 процентлик формалинга 90 тиш қисм сув қўшиш йўли блан аралаштирма тайёрланади. Чигитни колхозларда қўл блан дорилаганда 200 литргача сув кетадиган 2 та ёғоч бочка олинади, бу бочкаларнинг таги тешилади ва ёғоч пробка блан беркитилади. Бир бочкага яримроқ қилиб чигит солиниб, устига чигитни кўмгунча формалин аралаштирмаси қуйилади. Чигит аралаштирма ичида 10 минут сақланиб, сўнгра бочкадан чиқарилиб, бир жойга уйиб қўйилади, устини дарҳол шолча, қоп ёки брезент блан ёпиб, 3 соат давомида димлаб қўйилади. Димлаш энг муҳим тадбир бўлиб, формалин дориси парланиб, ундан формалиндаги «д» деган газ чиқади. Бу газ чигитнинг туклари орасига сингиб киради ва гоммоз касалининг бактерияларини заҳарлаб ўлдиради. Демак, 3 соат димланган чигитни касалликдан халос бўлган ҳисоблаб, ивита берилса мумкин.

Тайёрланган формалин аралаштирмасидан узун толали бир тонна совет нав' пахта чигитига 350—400 литр аралаштирма, 3,5—4 килограмм соф формалин кетади. Ингичка толали бир тонна совет нав' чигитини дорилашга 250—300 литр аралаштирма ёки 2 ярим—3 килограмм соф формалин сарф бўлади. Тайёрланган доривордарни 2—3 кун ишлатмасдан сақлаб қўйиш мутлақо ярамайди. Чунки, дорвор ўз кучини йўқотади. Шунинг учун формалин аралаштирмаларини, тайёрланган куни ишлатиш зарур.

Дориланган чигитлар ба'зи сабабларга кўра шу куни ивитилмаган тақдирда, қуёш тушмайдиган қуруқ жойда 4—5 сантиметр қалинликда ёйиб қўйилиши, сўнгра ивитилиши мумкин.

Чигит ПУМ—1 маркали машинанинг ёрдами блан ҳам дориланади. Бу машинада 4 ишчи ишлаганда, бир соатда 0,75—1,25 тоннагача чигитни дорилаш мумкин. Чигитни машина блан дорилаганда, унинг бир текис намланишига катта э'тибор бериш лозим. Ингичка толали совет чигит нав'ини машина блан дорилаганда, чигитнинг яхши намланишини та'мин қилиш учун машинадан 2 марта ўтказилиши фойдалидир.

Шуни эсдан чиқармаслик зарурки, димлаш учун чигитнинг тагига, устига ёпилган қоп ва брезентлар ҳам 20 процентли формалин аралаштирмаси блан ҳўлланиб, 3 соат димланган, я'ни дезинфекция қилинган бўлсин. Дориланган чигитларнинг қайтадан касалланмаслиги учун, чигитни ташиладиган автомашинани ёки бричка яшикларини ҳам 20 процентли аралаштирма блан ювиб ва артиб дезинфекция қилиш шарт.

Чигитни формалин аралаштирмаси блан дорилашга ўтган йил айрим колхозларда яхши аҳамият берилмади, доривордарни тўғри тайёрламаслик, чигитни димламасдан, тўғридан-тўғри ивитишга юбориш каби пала-партиш ишлар бўлди. Бу йил ана шу камчиликлар рўй бермаслиги учун барча тадбирларни кўриш лозим. Чигитни гоммоз касалига қарши юқори сифатли дорилашга жойлардаги участка агрономлари, колхоз ҳашарот бригадалари яқиндан қатнашиб, ишни тўғри уюштиришга ёрдам беришлари лозим.

Тошкент область, Янгийўл район, Нов қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда 1945—1948 йилгача бу соҳада қилинган тажрибалардан шу ма'лум бўлдики, пахта далаларини ёввойи ўтлардан тозалаш, ҳашаротлардан сақлаш ва айниқса, уруғлик чигитларни экишдан олдин дорилаб экиш биргина пахтанинг ҳосилини оширишгагина эмас, шу блан бирга пахтанинг сифатини оширишга ҳам катта ёрдам беради.

Шу колхознинг ўртоқ Набиев бошлиқ бригадасининг ўртоқ Маҳкам Ҳасанов звеносида 1948 йилда чигитни юқори сифатли дорилаб, сўнгра ивитиб экилди. Ғўзанинг бутун ўсиш мавсумида звено ўзининг 6 ярим гектар ерида ёввойи ўтларнинг ўсишига ва ҳашаротларнинг пайдо бўлиши ҳам тарқалишига йўл қўймади. Ғўза ўз вақтида, агротехника қоидаларига мувофиқ парвариш қилинди. Натижада, ўртоқ Ҳасанов бошлиқ звено ҳар гектар ердан 45 ярим центнердан, бригада эса 41 гектар ерининг ҳар гектаридан 38 ярим центнердан пахта ҳосили олди, давлатга топширилган ҳосилнинг 80 проценти отбор ва биринчи сортга қабул қилинди.

Шу бригадага қўшни бўлган ва ери, суви жиҳатидан бир хил шароитдаги Абдулла Бобоқулов бошлиқ 9-нчи бригаданинг Мирзаали Тожибоев бошлиқ звеносида эса кўкламда чигитни гоммоз касалига қарши дорилаш ишига пала-партиш қаралди, чигит экилгандан кейин ҳам ҳашаротга қарши кураш олиб борилмади. далани ёввойи ўтлардан тозалашга яхши аҳамият берилмади. Шунингдек ғўзани ўз вақтида суғориш, чопиш, ўғитлаш каби тадбирлар ҳам кечиктириб бажарилди. Натижада, ўртоқ Тожибоев звеноси 7 гектар ерининг ҳар гектаридан 27 центнердан, бригада эса 26 центнердан пахта ҳосили олди. Топширилган пахтанинг атиги 45 проценти биринчи ва отбор сортга қабул қилинди.

Чигитни экиш олдидан гоммоз касалига қарши дорилаш энг муҳим тадбир эканлиги ўз-ўзидан равшан. Шу кеча-кундузда Ўзбекистон пахтакорлари олдида турган энг асосий ва муҳим вазифа — пахта майдонларини экишга тайёрлаш, уруғлик чигитларни дарҳол ташиб келтириш ва унинг сифатли дориланишини та'минлаш учун керакли доривордарни ҳамда асбоб-ускуналарни тахт қилиб қўйишдан иборатдир. Чигитни дорилаб экиш блан ғўзанинг равон, соғлом ўсишига йўл очган ва мамлакатимизга юқори сифатли пахта етиштириб бериш учун мустаҳкам замин ҳозирлаган бўламиз.

Агроном **Саттор ҚАЮМОВ.**

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

„Бухоро ҳақиқати“да чалкаш рақамлар

Ўзбекистон К(б)П Бухоро область ва шаҳар комитетлари ҳамда меҳнаткашлар депутатлари область советининг органи «Бухоро ҳақиқати» газетасининг 1950 йилнинг март ойида чиққан навбатдаги 47-нчи сонини олдик. Бу сонда газета редакцияси **«Совет фани ва маданиятини тобора яшнатайлик»** деган катта сарлавҳа остида махсус саҳифа берган. Бу — яхши ташаббус, албатта.

Бухоро ўтмишда жаҳолат, разолат, зулм ва истибдод манбаи бўлган эди. Совет ҳокимияти йилларида улуғ большевиклар партиясининг раҳбарлиги, жонажон ҳукуматимизнинг ёрдами туфайли Бухоро шаҳри ўсди, юксалди, республикамизнинг маданият ва саноат марказларидан бирига айланди.

«Бухоро ҳақиқати» газетаси ўз ўқувчиларига областьда фан ва маданиятнинг ўсаётганлигини газета саҳифалари орқали кўрсатиб бермоқчи бўлган. Брок редакция бу вазифани муваффақиятли бажара олмаган, аксинча саҳифадаги материаллар блан газетхонларда шубҳа туғдирган. Масалан, «Областимизда халқ маорифи ривожланмоқда» сарлавҳали мақолада бундай дейилади:

«...1948—1949 ўқув йилида мактаблар сони 406 тага етди. Буларда 86 минг бола 25 тага (?) ва еттийиллик мактаблар 136 тага етди. Буларда 86 минг бола ўқиди».

Шу абзацнинг охирида:

«1948—1949 ўқув йилида 4-нчи синфни битирган ўқувчиларнинг ҳаммаси 2-нчи синфга қабул қилинди....» (?!).

Ажабо, бундан нимани тушуниш мумкин? «86 минг ўқувчи боланинг 25 тага етган» лигини, «4-нчи синфларни битирган болаларнинг ҳаммаси 2-нчи синфга» кўчирилганлигини қандай тушуниш мумкин?

«Факт ва рақамлар» сарлавҳали материалда: «... Ҳозир шаҳар ва районларда 17 поликлиника 790 дан ортиқ болалар уйи (?) ва майдончаси мавжуд» дейилади. Ноҳотки, «Бухоро ҳақиқати» редакциясининг ходимлари, биринчи навбатда, газетанинг муҳаррири ўртоқ А. Нурмуҳаммедов синфдан-синфга кўчиш тартибига, болалар боқчаси блан болалар уйининг фарқига тушунмасалар?

«Бухоро ҳақиқати» газетасининг бу «ташаббуси» фақат газетхонларнигина ҳайратда қолдириб қолмай, балки Ўзбекистон К(б)П Бухоро область комитетининг раҳбарларини ҳам ҳайратда қолдирган бўлса керак!

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР

Наманган шаҳрини ёритиш масаласига етарли э'тибор берилсин

Сўнгги икки-уч йил ичида Наманган областининг 100 дан ортиқ колхозларида катта ва кичик ГЭСлар қурилиб ишга солинди. Областьнинг энг узоқ жойлари — Чодак, Нанай каби қишлоқ советларида ҳам Ильич чироғлари ёниб турибди. Шунингдек шаҳарнинг йирик корхоналари ўзларининг энергетика базаларига эгалирлар. Ниҳоят шаҳар ҳам кучли энергетика базасига эга. Бу ерда партия ва ҳукуматимизнинг яқиндан берган ёрдами блан катта ГЭС қурилди. 2 та энергопоезд келтирилди ва ишга туширилди.

Броқ шунга қарамай бир қатор муҳим ишлабчиқариш корхоналари, билим юртлари, кино-театрлар, область босмахонаси электр қувватига ҳали ҳам ёлчимайди. Кино-театрларда электр чироғининг беҳосдан ўчиб қолиши ва кўп вақтгача ёнмай туриш ҳодисалари тез-тез бўлиб туради. Шаҳарнинг Роза Люксембург ва Пролетар кўчалари, марказий ҳаммом ёритилмайди. Ҳовлидонларга эса 15 кун, бир ойлаб қувват берилмайди. Жуда кўп кишилар шаҳар электр станциясига ишониб олган радиоприёмникларидан фойдаланмайдилар.

Қисқаси Наманган шаҳрида электр хўжалиги мустаҳкам изга солинмай келмоқда. Бунинг асосий сабабларидан бири шундаки, электр станциясининг бошлиғи ўртоқ Шебилов ўзининг ўтакетган ма'муриятчилиги блан инженер-техниклар, шунингдек бошқа мутахассисларнинг тўғри маслаҳатларига қулоқ солмайди. Натижада бир кун энергопоездларнинг бирон жойида, бир кун эса ГЭСнинг бирор ишида нуқсон чиқиб қолади. Аммо бу аҳволлар ўртоқ Шебиловни сра ташвишга солмайди.

Электр қувватидан фойдаланувчилар илгари абонемент пулларини шаҳар марказидаги идорага келиб тўлар эдилар. Ўртоқ Шебилов бу идорани ётоқ жойга айлантириб қўйди. Обонентлар 4—5 километр йўл юриб, бошқа пунктга бориб пул тўлашга мажбур бўлмоқдалар. Бу пункт ҳар куни одамлар блан тўла бўлади. Кўп кишиларнинг бир кунлаб овора бўлиб, пул тўлайолмай қайтиб кетган пайтлари ҳам бўлади.

Наманган шаҳар ижроия комитети жавобгарлик ҳиссини йўқотган ўртоқ Шебиловга нисбатан тегишли чора кўриши ва шаҳарни электр блан ёритишда қат'ий тартиб ўрнатиши керак.

А. ИСҲОҚОВ.
Наманган ўқитувчилар институтининг доценти.

М. ДАДАБОЕВ.
Область театрининг директори.

С. БОЙДАДАЕВ.
Область инвалидлар кооперацияси союзининг раиси.

З. РАҲИМОВ.
«Сталин ҳақиқати» газетасининг ходими.

Газета-журналлар обуначиларга ўз вақтида етказиб берилсин

Самарқанд область, Қўшробот район алоқа бўлими республика ва область газеталари ҳамда журналларга 1950 йил учун обуна қабул қилиш планини ўтган йилнинг декабрь ойидаёқ бажарган эди. Аммо районда январь ойида олиниши лозим бўлган газета-журналлардан 60 процентигина обуначиларга етказиб берилди. Февраль ойида ҳам яна шу аҳвол юз берди. «Қизил Ўзбекистон» газетасидан 74 нусха, «Ленин йўли» газетасидан 24 нусха кам олинди. Айрим журналлар обуначиларга берилмади.

Район алоқа бўлимининг ходимлари газета ва журналларни обуначиларга ўз вақтида етказиб беришга ўтакетган даражада мас'улиятсизлик блан қарайдилар. Кўпгина колхозлар январь, февраль ойларида республика ва область газеталаридан бирнеча нусха кам олдилар. Бунинг устига районга келтирилган газета ва журналлар ҳам жойларга ўз вақтида тарқатилмай, 3—4 кунлаб тўхтаб қолади.

Қўшробот район алоқа бўлимидаги бу камчиликлар Союзпечатьнинг Самарқанд область бўлими бошлиғи ўртоқ Гиллерга ма'лум. Броқ у бу ҳунук аҳволни тузатиш учун чора кўрмаётир. Биз обуначиларга барча газета ва журналларнинг ўз вақтида етказиб берилишини талаб этамиз.

Обуначилардан:

Х. Ёдгоров, Ш. Норқулов, К. Турсунов, Г. Ҳолматов, М. Галина.

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Ҳисобот йиғилишлари юзаки ўтказилмоқда“

«Қизил Ўзбекистон»нинг шу йил 28 февраль сонида юқоридаги сарлавҳа остида ўртоқ О. Юнусовнинг мақоласи босилган эди. Мақолада Тошкент областининг Калинин районидаги колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари кечикаётганлиги ва айрим колхозларда ҳисобот йиғилишлари юзаки, тайёрликсиз ўтказилаётганлиги танқид қилинган эди.

Ўзбекистон К(б)П Калинин район комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимов мақолада кўрсатилган фактлар тасдиқланганлигини, қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўйиб келганлиги учун Ленин номли 2-нчи колхоз раиси Бўриевга қаттиқ виговор, колхоз партия ташкилотининг секретари Ҳошимовга виговор берилганлигини, шунингдек ҳисобот йиғилишларида содир бўлган камчиликларни тузатиш учун амалий тадбирлар кўрилганлигини редакциямизга хабар қилди.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

Редакциямизга Самарқанд область, Жомбой район қишлоқ хўжалик бўлимининг бош инструктор-бухгалтери Бичурин колхозларда жамоат мулкининг талон-торож қилинишига йўл қўйиб келганлиги ва бу жиноий ишларда шахсан ўзи ҳам иштирок этганлиги ҳақида бир хабар келган эди.

Жомбой район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Сатторов бу хабар юзасидан текшириш ўтказилганлигини ва унда кўрсатилган фактлар тўғри топилганлигини ҳамда Бичурин ўз вазифасидан четлаштирилганлигини редакциямизга хабар қилди.

☆

Фарғона область, Каганович район, Кўшкўпоқ қишлоқ советидаги «Коминтерн» колхози бошланғич партия ташкилотининг секретари Саидов колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни қониқарсиз олиб бораётганлиги, шунингдек маиший жиҳатдан бузилганлиги ҳақида редакциямизга хабар келган эди.

Ўзбекистон К(б)П Фарғона область, Каганович район комитети бу хабар юзасидан текшириш ўтказиб, унда кўрсатилган фактларни тўғри деб топди. Саидов колхоз партия ташкилоти секретарьлиги вазифасидан олинди.

Район партия комитети янги сайланган секретарьга содир бўлган хатоларни тез кунда йўқотиш ва колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яхшилаш тўғрисида тегишли кўрсатмалар берди.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Меҳнат қўшиқлари“ ҳақида

Ўзбекистон Давлат нашриёти томонидан Ўзбекистон ССР 25 йиллигига бағишлаб кекса шоир Ҳабибийнинг «Меҳнат қўшиқлари» номли ше'рлар тўплами нашр этилди. Бу китобга шоирнинг ҳозирги замон темаларида ёзган бир талай ше'рлари кирган.

Бу тўплам кекса шоирнинг бутун адабий фаолиятини тўлалигича англатмаса ҳам, лекин Ҳабибий ижодининг кейинги йиллари учун характерлидир.

Бу китобдаги кўп ше'рлар ўз мазмуни ва бадиий ишланиши блан анча тузук ше'рлардир. Китобнинг асосий мазмуни ҳақиқатан ҳам меҳнат қўшиқларидир. Шоир социалистик турмушимиздаги воқиа ва лавҳаларни ўз ше'рига тема қилиб олар экан, мисра'ларни юракдан, шавқ-завқ блан яратади. Улуғ Ватанимизнинг қудрати ва ундаги гўзал боғ-бўстонларнинг мадҳини фахрланиб куйлайди:

Кетмагай меҳринг, Ватан, жисмимда жоним борича,
Балки бир жоним демасман, устихоним борича.
Кўз қаросидек ҳамиша сақлайин бегонадан,
Ки, фидо бўлсин йўлингда хонумонним борича.
(«Ватан» ше'ридан).

Она-Ватанимизнинг, қаҳрамон совет кишиларининг, турли ҳунар эгалари, олим ва деҳқонларимизнинг та'риф ва тавсифи ҳақидаги бу хил мисра'лар ше'рлар тўпламида кўпдир. Бу ше'рлар, шубҳасиз, ўқувчиларнинг юрагида Ватанга, совет кишиларига муҳаббат ва садоқат уйғотади.

Тўпламда мактаб ва илм ҳақида, социалистик фан асосларини эгаллаб, халққа содиқ хизмат қилиш ва совет ёшларининг ахлоқи тўғрисида бирқатор ше'рлар бор. Буларда шоир мактабни фақат мақташ блангина чегараланмай, илмнинг ва илмли бўлишнинг фазилатларини ҳам кўрсатиб, ёшларни билим олишга ва меҳнатга рағбатлантиради. Айниқса, шу руҳда ёзилган «Ўғлимга» сарлавҳали ше'р диққатга сазовордир. Бу ше'рда оталар тилидан шоир бундай дейди:

Илм ўрган, интил, қочма, бекинма,
Олимларга эргаш—асло чекинма.
Ялқов бўлма, меҳнаткаш бўл, чаққон бўл,
Қўрқма ишдан, дов'юрак полвон бўл,
Қўриқчи бўл юртингга ҳам ўзингга,
Сўз берганда, эга бўл ўз сўзингга.

«Меҳнат қўшиқлари» тўпламининг асосий темаси, юқорида айтганимиздек, меҳнатдир. Пахтадан мўл ҳосил етиштираётган колхозчиларимизнинг қаҳрамонликлари ҳақидаги ше'рлар китобдаги асарларнинг кўпчилигини ташкил қилади. Масалан, «Диёримсан», «Меҳнат», «Колхоз боғи», «Бўстонларимиз бор», «Баҳор қўшиғи», «Даврон ўтмасин», «Кўклам», «Сув керак», «Канал қазамиз», «Донгдорларга», «Мирзачўл», «Янги йўл», «Пахта та'рифида» каби бирқанча ше'рлар ва «Халқобод» колхозининг тузилиши» номли кичкина достон ҳам шу темада ёзилган.

Шоир бу ше'рларида пахтакорларни, мамлакатимизни обод ва ҳаётимизни яна ҳам фаровон қилиш учун фидокорона меҳнат қилишга, пахтадан юқори ҳосил олиш учун берган ва'даларининг устидан чиқишга чақиради. Шоир социалистик қишлоқларимизда иқтисодий ва маданий жиҳатдан эришилган ғалабаларнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси коммунистлар партияси эканини кўрсатади. Шу бадавлат ва маданий ҳаётни яратиб бергани учун совет деҳқонларининг улуғ доҳимиз Сталинга чексиз миннатдорликларини қувонч блан куйлайди. Деҳқонларни қашшоқликдан ва муҳтожликдан абадий озод қилган колхоз тузумининг афзаллигини илҳом блан тараннум қилади. Мисол учун «Янги йўл» ше'рини олиб кўрайлик. Бунда шоир обод қишлоқлардан бирини бундай тасвирлайди:

Йўллар асфальту, ғишту-тахтиравон.
Раста-раста дарахтлар икки томон.
Яна бирқанча катта боғлари бор,
Бўлмагай ташна халқимиз зинҳор.

Шоир мана шу ўринда, деҳқонларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгари чеккан азоб-уқубатларини, озод ва фаровон ҳаётни фақат орзу қилганларини кўрсатади. Совет деҳқонлари якка хўжалик тартибини тугатиб, қудратли коллектив хўжаликлар тузгандан кейингина бу бахтиёр турмушга эришганликларини куйлайди:

Нега у вақт ўсолмади одам?
Кўп эди эл ичида меҳнат ҳам?
Бунда албатта бир сабаб бордир,
Айтайин бир-бир, анча гап бордир.
Барча у вақт якка хўжа экан,
Кўпчиликка бўлурми якка деган?
Қилмагай бир қўл икки қўл ишини,
Еткуролмас талабга ҳеч кишини.

Шоир қишлоқ ҳаётининг фаровонлиги сабабини ҳам кўрсатади:

Чунки биз иттифоқ—колхозмиз,
Ҳар талабгор элига шулдир из.

«Меҳнат қўшиқлари» тўплами ба'зи камчилик ва нуқсонлардан ҳам ҳоли эмас. Тўпламга, юқорида кўрсатганимиз яхши ше'рлар блан бир қаторда, ғоясиз, тутуриқсиз, вақти ўтган ва бадиий жиҳатдан бўш ёзилган ше'рлар ҳам киритилган. Фақат «Шитоб айлаб келинг» сарлавҳали ше'рнинг ўзигина бу да'вомизга етарли далил бўла олади.

Бу ше'р шундай бошланади:

Эй диломим, зафардорим, шитоб айлаб келинг,
Тоабад ўзни улуғ ҳурматга боп айлаб келинг.
Қўндирибсиз мулки мақсадга вафо байроғини, (!)
Қилсин оламни мунаввар, офтоб айлаб келинг.

Шоирнинг мурожаат қилаётган диломи ким? Қаерга келади? «Вафо байроғини» қандай «мулки мақсадга» қўндирипти? Ўқувчи бу саволларга жавоб тополмайди. Мана шулар сингари тутуриқсиз мисра'лардан кейин ше'р яна бундай давом этади:

Фитналар, ағ'ёрлар қилмишларидан товба деб,
Бош эгиб қолсин ҳижолатда, итоб айлаб келинг. (?!)
Дўстларим кўнглини обод этгали от ўйнатиб,
Шум рақибларнинг қаро кўнглин хароб айлаб келинг (?!)

«Фитналар» (ёки тўғрироғи фитначилар), ағ'ёрлар (душманлар) кимлар? Шоирнинг диломи ўша ағ'ёрларнинг қандай «қилмишларидан товба» деб келсин? Қандай «шум рақиблар?».

Тўғрисини айтганда, бу хил приём ва иборалар йиғиндиси бўлган «ғазалхонлик» классик поэзиямизда кўп асрлар мобайнида сийқаланиб кетган, кейинги асрларда, бир гуруҳ сарой шоирлари ижодида қуруқ формализмдан, сўз ўйинидан иборат бўлиб қолган, бизнинг давримизда эса, совет поэзиясида ғоясизлик, деб хотима берилган ше'рларнинг типик намунасидир.

Бундан ташқари тўпламга «Ватан», «Октябрьнинг ўттиз йиллиги», «Муборак бўлсин» каби энг муҳим темаларда ёзилган бўлишига қарамасдан, мазмун ҳам бадиий томондан бўш ше'рлар ҳам киритилган.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, ба'зи ше'рларда чалкаш мисра'лар ва форсча иборалар, кўпчилик ўқувчи тушунолмайдиган арабча ва форсча сўзлар кўп учрайди.

Тўпламда «Шимолий Тошкент каналининг очилиши», «Ватан қўшиғи» каби ше'рлар ҳам борки, булар ма'но э'тибори блан бошқа ше'рларнинг айнан такроридир.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкин: талантли кекса шоир Ҳабибийнинг «Меҳнат қўшиқлари» китобидаги кўпчилик ше'р ҳозирги замон темасида ёзилган ва муҳим тарбиявий аҳамиятга эгадир. Аммо китобда ба'зи ғоясиз, тутуриқсиз ва хом, ишланмаган ше'рлар ҳам бор. Бу китобга муҳаррирлик қилган шоир Ҳамид Ғуломнинг ҳам ўз вазифасига юзаки қараганини кўрсатади. Булар китобнинг нуқсонидир. Шоир Ҳабибий ўз ше'рларида ғоявийликни яна ўстириши, юқори даражага кўтариши, аруз вазнининг эски приёмларидан, мавҳум ибораларидан, форс ва араб сўзларидан қочиши керак. Шу блан бирга, у, бармоқ вазнида ҳам ғоявий ва бадиий жиҳатдан пухта асарлар яратиши лозим.

М. БОБОЕВ.

СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловлар тўғрисида чет элларда баён қилинган фикрлар

ХИТОЙ

ПЕКИН, 15 март. (ТАСС). «Гуанминжибао» газетаси СССР Олий Совети сайловларига бағишланган бошмақоласида бундай деб ёзади:

«Бу воқиа совет халқининг ҳаётидагина эмас, балки бутун дун'ё халқларининг ҳаётида ҳам катта воқиадир».

Газета совет халқи сайлов куни 12 мартни нима учун энг қувончли байрамдек ўтказганлиги ҳақидаги масалага тўхталиб, бундай деб ёзади: «СССР Олий Совети—олий ҳокимият органидир, СССР Олий Совети Совет Иттифоқидаги барча халқлар номидан сиёсий ҳокимиятни чинакам амалга оширади. Олий Совет халқларнинг ҳаёти ва фаровонлиги тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилади. Урушдан кейинги биринчи сайлов блан ҳозирги сайлов ўртасидаги даврда СССР нинг халқ хўжалиги ғоят катта муваффақиятларга эришди.

Капиталистик мамлакатларда ишлабчиқариш пасайиб борган, ишсизлик кучаяётган, пулнинг қадр-қиммати тушаётган ва халқ тобора қашшоқланаётган бир вақтда СССР нинг миллий экономикаси кундан-кун яшнамоқда. Бу факт совет халқи ўзининг улуғ доҳиси, бутун дун'ё халқларининг йўлбошчиси Сталинга нима учун ўзининг чексиз муҳаббатини изҳор қилаётганлигини, совет халқи ўз мамлакатидаги совет системасини нима учун бутун дун'ёда энг яхши ва энг ҳаётчан деб ҳисоблаганлигини, совет халқи сайловларда нима учун актив қатнашганлигини тушунтириб беради. Совет халқи иқтисодий ва маданий қурилишда ғоят катта муваффақиятларга эришди, лекин у янада каттароқ ғалабаларга эришишни истайди». «Социалистик давлатдаги сайлов блан капиталистик мамлакатлардаги сайловлар ўртасида ҳечқандай ўхшаш йўқ,—деб ёзади газета.—Социалистик давлатдаги сайловлар мамлакатдаги бутун аҳолининг энг яхши, энг қобилиятли ва синалган курашчиларга ишончини билдиришдан иборат бўлса, капиталистик мамлакатлардаги сайловлар идора қилинувчиларнинг жуда кўпчилиги бир ҳовуч ҳукмдорларни сайлашга мажбур этилганлигини яққол кўрсатади. Иккинчидан, СССРдаги сайловлар социалистик системанинг афзаллигини ва енгилмас кучини янада яхшироқ намойиш қилади. Бу муҳим воқиа—СССРдаги сайловлар бутун дун'ё халқларини порлоқ ҳаётга умидлантиради, шу сабабли уларнинг тинчлик, демократия ва социализм учун курашга ишончи ортади». «Коммунистлар блан партиясизлар блокининг ғалабаси,—деб ёзади газета,—Совет Иттифоқида саноат маҳсулоти ишлабчиқаришнинг янада оширилишини, маданият, фан ва сан'атнинг гуллашини, тинчлик, демократия ва социализм лагерининг янада мустаҳкамланишини ҳамда кенгайишини та'минлайди. Шу сабабли бу фақат совет халқининггина эмас, балки бутун дун'ё халқларининг ҳам ғалабасидир».

Лекин қуйидаги мисоллар бу эркинликнинг қандай эканлигини яққол кўрсатиб беради. Кўпгина капиталистик мамлакатларда хотин-қизлар овоз бериш ҳуқуқига эга эмас. Швейцария, Аргентина, Миср ва бошқа мамлакатларда аҳвол шундай. Англия мустамлакаларида, Канадада ва Жанубий Африка Иттифоқида кишиларни ирқига қараб, сайлов ҳуқуқидан маҳрум этадиган қонунлар бор.

Биз Англия мустамлакаларидаги аҳолининг умум палатасига депутатлар сайлашда қатнашмаганлиги тўғрисида гапириб ҳам ўтирмаймиз. Ҳолбуки умум палатаси мустамлакалар учун ҳам қонунлар чиқаради. Англияда катта магазин ёки саноат корхоналарининг эгалари икки овозга, я'ни турган жойида бир овозга, магазин ёки фабрикаси бўлган жойда яна бир овозга эга эди. Бу қонун фақат сўнгги сайлов олдидангина бекор қилинди.

Совет сайлов системаси, — деб ёзади газета, — капиталистик мамлакатлардаги сайлов системасидан бутунлай фарқ қилади. Совет сайлов системаси СССР нинг катта ёшдаги барча гражданларини сайловда қатнаштиришни мақсад қилиб қўяди. СССРда сайлов ҳуқуқи ҳеч нима блан чекланган эмас.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 14 март. (ТАСС). Польшадаги газеталар СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловлар ҳақидаги батафсил хабарларни ва бу тарихий воқиага бағишланган жуда кўп мақолаларни босмоқдалар.

«Речь Посполита» газетаси «СССРдаги сайловлар—халқ иродасининг намойиши» сарлавҳали редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: Олий Совет сайловлари совет гражданларининг буюк сиёсий мактабидир.

Антагонистик синфлар бўлмаган, бутун ҳокимият бир-бири блан ҳамкорлик қилувчи ишчи ва деҳқонлар қўлида бўлган Совет Иттифоқида коммунистлар блан партиясизлар блоки ўз партияси теварагида бирлашган ва бу партия раҳбарлиги остида мамлакат янада бадавлат ва бахтиёр ҳаёт сари бораётганини тушунган халқ бирлигининг яққол ифодасидир.

Капиталистик мамлакатлардаги ҳукмрон доиралар ўз мамлакатларидаги сайлов эркинлиги ҳақида гапирмоқчи бўладилар.

БУЛҒОРИЯ

СОФИЯ, 15 март. (ТАСС). Бугун Булғория газеталари СССР Олий Советига сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг ахборотини босиб чиқардилар.

«Работническо дело» газетаси биринчи саҳифасида И. В. Сталиннинг портретини ҳамда «Совет халқининг биринчи депутати улуғ Сталинга шон-шарафлар бўлсин» деган сарлавҳа остида Москва шаҳар Сталин сайлов округида бўлиб ўтган сайловларнинг якунлари ҳақидаги хабарларни босиб чиқарди.

«Работническо дело» газетаси СССР Олий Советига сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг ахборотини «Совет халқи ма'навий-сиёсий бирлигининг улуғвор намойиши» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА, 15 март. (ТАСС). Чехословакия матбуоти СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловларга катта э'тибор бермоқда. Бу сайловлар совет халқининг бузилмас бирлигини ва коммунизм ғалабаси йўлидан боришга, барча халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун курашишга бўлган иродасини бутун дун'ёга намойиш қилди.

Бугун барча газеталар СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловларнинг дастлабки якунларини катта сарлавҳалар блан кўзга кўринарли ўринда босиб чиқардилар. Газеталарнинг уқдириб ўтишича, СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайлов якунлари совет халқининг мустаҳкам иродасини ва бирлигини яққол ифода қилади, сайлов якунлари совет социалистик демократиясининг сохта капиталистик демократиядан афзаллигини кўрсатади.

«Лидове новини», «Свободне слово», «Лидова демокрацие» газеталари СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловлар ҳақида бошмақолалар босиб чиқардилар. Бу бошмақолаларда сайловчиларнинг катта активлиги уқдириб ўтилади, сайлов кунида совет халқи улуғ Ленин—Сталин партиясига қизғин муҳаббатини ва беҳад садоқатини намойиш қилди, дейилади.

РУМИНИЯ

БУХАРЕСТ, 15 март. (ТАСС). «Романиа либера» газетаси «Сайлов натижалари — коммунизм ва тинчликнинг ғалабаси» сарлавҳали мақоласида овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг кўплигига э'тиборни жалб қилади. «Бу рақам,—деб ёзади газета,—совет демократиясининг кучини кўрсатади ва ғарбий мамлакатлардаги сохта демократиянинг натижалари кулгили эканлигини фош қилади. Инглиз ишчиси лейбористлар демократиясини совет демократияси блан таққослаб кўраолади. Лейбористлар демократияси вақтида Британия империясининг 540 миллион аҳолисидан фақат 40 миллион киши инглиз парламентига сайлов ҳуқуқига эгадир.

СССРдаги сайлов якунлари большевиклар партияси блан совет халқи ўртасидаги алоқанинг мустаҳкамлигини яна бир марта яққол кўрсатади. Совет Иттифоқидаги миллатларнинг ма'навий-сиёсий бирлигини ифода қилади, социализм мамлакатининг янада яшнашини та'минлайди ва тинчлик тарафдорлари жаҳон лагери эришган катта муваффақиятларни мустаҳкамлайди».

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ, 14 март. (ТАСС). Бугун чиққан ҳамма газеталар СССР Олий Совети сайловларини кенг шарҳлаб ёзмоқдалар.

Халқаро нуқтаий назардан қараганда,—деб ёзади «Сабад неп» газетаси,—сайловларнинг аҳамияти ниҳоятда каттадир, чунки совет халқининг ҳарбир муваффақияти тинчлик фронтининг кучини оширади. Совет халқи ўз партияси ва ҳукуматининг изчиллик блан олиб бораётган тинчлик сиёсатини маҳкам туриб қувватлаётганлигига империалистлар яна бир марта ишонаолдилар. Совет халқининг битмас-туганмас кучи бутун дун'ёда тинчликка ташна бўлган меҳнаткашларни руҳлантиради, уларни империалистларнинг тажовузкорлик планларига қарши тинмай курашга отлантиради.

Сайловлар,—деб ёзади «Сабад со» газетаси,—социализм мамлакатининг миллионларча меҳнаткашлари улуғ Сталин атрофида ва большевиклар партияси атрофида мисли кўрилмаган якдиллик блан бирлашганликларини намойиш қилди. Улар коммунистлар блан партиясизлар блокининг номзодларини сайлаб, большевиклар партияси блан халқ оммаси ўзаро маҳкам боғланганлигини та'кидладилар. Социализм мамлакатининг миллионларча меҳнаткашлари сталинча йўлдан бориб, тинчлик учун, инсониятнинг озодлиги учун курашишга тайёр эканликларини яққол кўрсатдилар.

ГЕРМАНИЯ

БЕРЛИН, 14 март. (ТАСС). Демократик немис матбуоти СССР Олий Совети сайловлари ғоят муваффақиятли ўтганлигини кенг шарҳлаб ёзмоқда. Газеталар овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг сони ҳақидаги дастлабки ма'лумотларни биринчи саҳифаларида катта ҳарфлар блан босиб чиқардилар.

«Нейес Дейчланд» газетаси «Совет кишилари тинчлик учун овоз бердилар» деган сарлавҳа остида Совет Иттифоқидаги умумхалқ байрами тўғрисида бир хабар э'лон қилди. Хабарда совет халқининг биринчи номзоди Иосиф Виссарионович Сталин СССР Олий Совети депутатлигига якдиллик блан сайланганлиги уқдириб ўтилади.

«Овоз беришда совет халқининг деярлик ҳаммаси қатнашди»—деб ёзади газета.

МЎҒУЛИСТОН ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ

УЛАН-БАТОР, 12 март. (ТАСС). «Унэн» газетаси ёзади: СССР Олий Советига сайловлар бутун совет халқининг бирлигини, улуғ йўлбошчи ва устоз ўртоқ Сталин атрофида жипслашганлигини яққол кўрсатади. Бу сайловлар большевиклар партиясини янги зафарларга эриштиради, коммунистлар блан партиясизларнинг сталинча қудратли блокини янги ғалабага олиб келади.

Сайловлар ғолиб Ленин—Сталин идеялари тантанасининг яна ёрқин намойишидир. Совет халқи Ленин—Сталин байроғи остида зўр ишонч блан коммунизмнинг янги ғалабалари сари олға бормоқда.

Бутун мўғул халқи қаҳрамон, қардош совет халқини чин қалбидан табриклайди ва унга бутун дун'ё меҳнаткашларининг ҳамда бизнинг халқимизнинг қувончи, бахт-саодати учун улуғ йўлбошчи севикли ўртоқ Сталин етакчилигида шонли коммунизм йўлида янги муваффақиятларга эришувини тилайди.

ВЕНГРИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ИНФОРМАЦИЯ БЎЛИМИНИНГ АХБОРОТИ

БУДАПЕШТ, 14 март. (ТАСС). Бугун газеталарда Венгрия ташқи ишлар министрлиги информация бўлимининг ахбороти э'лон қилинди. Ахборотда бундай дейилади: Ма'лумки, 23 февральда Венгрия ҳукумати Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига нота топширган эди. Бу нотада Венгрия ҳукумати Америка Қўшма Штатлари ҳукуматидан, Гейгер ва унинг шериклари иши юзасидан бўлган суд вақтида жиноий жосуслик ишларида қатнашганликлари исбот этилган америка дипломатларига нисбатан Америка Қўшма Штатлари ҳукумати тегишли хулоса чиқариб олмоқчими, деб сўраган эди.

13 мартда Америка Қўшма Штатларининг Будапештдаги миссияси Америка ҳукуматининг Венгрия илтимосини қондирганлигини ва Америка Қўшма Штатларининг Будапештдаги ҳарбий атташеси полковник Жеймс Б. Крафтга, ҳарбий атташе ўринбосари подполковник Жон Т. Хойнга ва авиация атташесининг ўринбосари Дональд Э. Гриффинга Вашингтонга қайтиш тўғрисида кўрсатма берганлигини билдирди. Миссиянинг хабарида айтилишича, мазкур кишилар яқин кунларда Венгриядан чиқиб кетадилар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ В. КЛЕМЕНТИС ИСТЕ'ФО БЕРДИ

ПРАГА, 14 март. (ТАСС). Министрлар советининг бугунги навбатдаги мажлисида бош министр Запотоцкий ташқи ишлар министри В. Клементиснинг ташқи ишлар министри вазифасидан исте'фо бериш тўғрисида ариза топширганлигини айтди.

Расмий ахборотда айтилишича, бош министр республика президентига мурожаат қилиб, Клементиснинг ташқи ишлар министри вазифасидан исте'фо бериш тўғрисидаги илтимосини қондиришни таклиф этган. Айни бир вақтда бош министр президентга мурожаат қилиб, ташқи ишлар министрлигига раҳбарлик қилишни бош министр ўринбосари Вилем Широкийга юклашни таклиф этган. Республика президенти бош министрнинг таклифларини қабул қилган.

Эттли Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг делегациясини қабул қилишдан бош тортди

ЛОНДОН, 14 март. (ТАСС). Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитети делегациясининг а'золари Лондонга келмоқдалар. Делегация умумпалатасига Доимий комитетнинг мурожаатини топшириши лозим.

«Дейли уоркер» газетасининг хабарига кўра, Англия ички ишлар министрлиги блан Англия ташқи ишлар министрлиги тўсқинлик қилаётганликлари муносабати блан совет ва венгер вакилларининг Англияга келиши кечикмоқда. Бу министрликлар совет ва венгер вакилларининг келишига рухсат бермаётирлар.

Лондонда оммавий депутация (вакиллар юбориш) ташкил қилишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бу депутация Доимий комитет делегацияси блан бирга умумпалатасига бориб, Доимий комитетнинг мурожаатини қувватлайди.

Бош министр Эттли Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг делегациясини қабул қилишдан бош тортганлиги тўғрисида тинчликни ҳимоя қилувчи инглиз комитетига кескин шаклда ёзилган мактубни юборди.

ҲАЙВОНОТ БОҒИДА КАТТА ИЛОН

Яқинда, Тошкент ҳайвонот боғига биринчи марта 2 метр 75 сантиметр узунликдаги катта илон келтирилди. Бу илон совуққонли бўлиб, Африкада яшаган. Бу илон қишда ухлайди, унга қишда иссиқ шароит яратилса, ухламаслиги ва овқатланиши ҳам мумкин. Янги келтирилган илон бир ёшу 4 ойлик. У, ўсиб воя га етса, узунлиги 5—6 метрча бўлиши мумкин.

Газетамизнинг навбатдаги сони 19 мартда чиқади.

Жиноятчиларга муросасозлик

(«Қизил Ўзбекистон»нинг Бухоро область мухбиридан)

Бухоро область халқ маорифи ва унинг район бўлимларига жойлашиб олган бир гуруҳ жиноятчилар — халқ ва давлат мулкини таловчилар, порахўрлар ва ўқитувчиларнинг ҳақини қонунсиз «йиғим»лар блан ўзлаштирувчи шахслар яқинда жамоатчиликнинг ташаббуси блан фош этилган эди. Броқ область ижроия комитети бу жиноятчиларни жавобгарликка тортиш ўрнига, уларни «ўз вазифасидан озод қилиш» блан кифояланди. Ваҳолонки, область халқ маориф бўлимининг собиқ мудири Ваҳобовнинг жиноятлари, маиший жиҳатдан бузилганлиги, хотин устига хотин олиш блан машғул бўлганлиги фактлар блан исботланган эди.

Ғиждувон районининг марказидаги ўрта мактабнинг собиқ директори Тўқбоев мактаб ремонти учун ажратилган маблағдан 13 минг сўмини ўз шахсий эҳтиёжи учун сарфлаб, ремонт харажатлари ҳақида сохта ҳужжатлар тузди. Мактаб коллективи Тўқбоевнинг бу жиноятларини ўз вақтида очиб ташлаган эди. Аммо Карим Ваҳобов Тўқбоевни ҳимоя қилди ва уни Бухоро район халқ маорифи бўлимига мудир қилиб тайинлаш блан талон-торожни яширмоқчи бўлди. Тўқбоев бу ерда ҳам ўз жиноий ишларини Ваҳобовнинг «соясида» бемалол давом эттирди. У, райондаги мактаблар ҳисобидан район маориф бўлимининг «эҳтиёжлари» учун 12 минг сўм ушлаб қолди ва ўзи учун енгил машина сотиб олди. Мактаб директорлари, ўқитувчилар яна Ваҳобовга шикоят қилдилар, броқ Ваҳобовдан: «Бу пуллар товуққа дон сочгандек, кўпчиликка сочилса ҳеч гап эмас, ундай назари пастлик қилманглар» деган жавобни олдилар.

Бухоро район халқ маорифи бўлими мудирининг «жур'ати» ва область халқ маориф бўлимининг раҳбари Ваҳобовнинг бу жиноятчиларни ҳимоя қилишидан «илҳомланган» бошқа жиноятчилар ҳам талон-торожнинг очиқ йўлига ўтабошладилар. Қоракўл район халқ маорифи бўлимининг мудири Рустамов, Қизилтепа район халқ маорифи бўлимининг мудири Музаффаровлар ана шулар жумласидан эди. Рустамов ўқитувчиларнинг иш ҳақи ҳисобидан 22 минг сўмни, Музаффаров эса 12 минг 800 сўмни «ширинкома» қилиб қолмоқчи бўлдилар. Улар Ваҳобовнинг ёрдамида бу пулларни поққос еб юбордилар. Жиноятчилар ҳомиси Ваҳобов область халқ маориф бўлимининг аппаратига ва болалар уйларига «ўз» одамларини—лаганбардорларни, юлғичларни тўплай бошлади. Область халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари Саидов ана шундай шахслардан биридир. Ваҳобов Саидовга Ўзбекистон ССР Маориф министрлигидан келган вакил ўртоқ Бекбоевнинг «кўнглини олиш» ҳақида топшириқ беради. Саидов эса 19-нчи болалар уйининг раҳбарларига шундай хат ёзади... «Ҳайдаров ва Содиқовларга! Ўртоқ Карим Ваҳобовнинг амрига мувофиқ, Маориф министрлигидан келган ўртоқ Бекбоевга дарҳол бир дона кўк қоракўл тери топинг! сўнгра, анкеталарингизни кўтариб область халқ маорифига келишингиз мумкин...»

Ўртоқ Бекбоевнинг бу хушомадгўйликка қандай қарагани бизга нома'лум. Лекин шуниси ма'лумки, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳам бу жиноятчиларга нисбатан ҳалигача тегишли чора кўргани йўқ.

Бухоро область халқ маорифи бўлими ва унинг районлардаги бўлимларида талон-торож қилиш блан шуғулланиб, та'лим-тарбия ишларини барбод берган жиноятчиларнинг «сувдан қуруқ чиқиб олдик» деб бемалол юришлари беҳуда, албатта. Биз, уларнинг совет қонуни асосида жавобгарликка тортилишига ишонамиз.

С. КАРИМОВ.

Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг сессияси очилди

СТОКГОЛЬМ, 15 март. (ТАСС). Бугун кечқурун Стокгольмда Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг учинчи сессияси тантанали вазиятда очилди. Сессияга дун'ёдаги кўпчилик мамлакатлардан ва Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгрессига қўшилган катта халқаро ташкилотлардан 150 вакил келди.

Тантанали мажлисни тинчлик тарафдорлари Швеция миллий комитетининг раиси Ева Пальмер хоним очди. Машҳур швед ёзувчиси Марика Шерностедт хоним Швециядаги Тинчлик тарафдорлари миллий комитети номидан Доимий комитет учинчи сессиясининг қатнашчиларини самимий табриклаб, уларнинг инсоният бахт-саодати йўлидаги олижаноб ишларига муваффақият тилади.

Тинчлик учун актив курашган тақдирдагина, — деди у,—янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш мумкин.

Сўнгра раислик қилувчи Пальмер хоним Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг раиси Фредерик Жолио-Кюрига сўз берди.

Сессия қатнашчилари ўринларидан туриб, халқлар ўртасидаги тинчлик учун мардона курашаётган Жолио-Кюрини қучли қарсак чалиб табрикладилар.

Жолио-Кюри ўз нутқида бундай деди: тинчлик кучлари тобора ўсмоқда. Дун'ё халқлари урушни истамайдилар, улар атом қуролини тақиқлашни, қурол-яроғни камайтиришни, буюк давлатлар ўртасида Тинчлик аҳди тузишни талаб қилмоқдалар.

Тинчлик тарафдорлари жаҳон конгресси Доимий комитетининг навбатдаги мажлиси эртага эрталаб бўлади.

Мас'ул муҳаррир:
Ҳ. ҒУЛОМОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17 мартда **Олтин кўл**, 18 мартда **Алпомиш.**
«РОДИНА» — кундуз **Миклуха-Маклай**, кечқурун **Уларнинг ўз ватани бор.**
«НАВОИЙ» — **Александр Невский.**
«ИСКРА» — **Уларнинг ўз ватани бор.**
«ЁШ ГВАРДИЯ» — **Чангалзорда учрашув.**
«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз **Безовта хўжалик.**
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—яқинда келган артистларнинг иштироки блан **катта цирк тамошалари ва классик курашлар.** Тамоша кеч соат 9 да бошланади.

СССР Маҳсулот тайёрлаш министрлигининг
1-НЧИ ТЕГИРМОН КОМБИНАТИГА
доим ишлаш учун:
ун тортиш, элаш ва дон тозалаш ишидан мутахассис ишчилар, ун қоплаш ишига ишчилар
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Воровский кўчаси, 31-нчи уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Марказий район пишчеторгида
ишлаш учун:
старший бухгалтерлар, бухгалтерлар, ревизор бухгалтерлар, ҳисобчилар, инвентаризатор бухгалтерлар
КЕРАК
Адрес: Тошкент шаҳар, Биринчи Май кўчаси, 28-нчи уй. Бош бухгалтерга мурожаат қилинсин.

ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА
2-нчи кварталдан бошлаб обуна бўлиш учун
1950 ЙИЛГА
ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТДИРИЛАДИ
ГАЗЕТАЛАР:
«Қизил Ўзбекистон»
«Ўзбекистони сурх»
«Ёш ленинчи»
«Комсомолец Узбекистана»
«Ленин учқуни».
ЖУРНАЛЛАР:
«Коммунист»
«Фото-газета»
«Шарқ юлдузи»
«Звезда Востока».
Обуна:
Тошкент шаҳрида—«Союзпечать»нинг шаҳар бўлимида ва шаҳарнинг ҳамма почта бўлимларида қабул қилинади.
Жойларда—«Союзпечать»нинг барча область, шаҳар бўлимларида, Алоқа министрлигининг район конторалари, почта бўлимлари ва агентликларида қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ТАМАКИ ФАБРИКАСИГА
папирос ва гильза машиналарида ишлаш учун машинисткалар, папирос тахловчилар, машинистка шогирдлари, механик шогирдлари, юкчилар, картонажчилар (аёллар), ўт ўчирувчи-қоровуллар
КЕРАК
Чимкент тракти, 75-нчи уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

УзССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ
Барча муассаса, ташкилот ва корхоналарга билдирадики,
РЕСПУБЛИКАНИНГ МОЛИЯ ОРГАНЛАРИ
1950 ЙИЛГА БЎЛГАН ШТАТЛАРНИ, ИШ ҲАҚИ ФОНДИ СТАВКАЛАРИ ВА МА'МУРИЙ-ХЎЖАЛИК ХАРАЖАТЛАРИ
СМЕТАЛАРИНИ
РЎЙХАТГА ОЛАБОШЛАДИЛАР

Рўйхат муддати — 1950 йил 1 майгача.
Жойларда бўлимлари бўлган муассаса ва ташкилотлар 1950 йилга бўлган штат рўйхатларини ва ма'мурий-хўжалик харажатлари сметаларини ўз вақтида тасдиқлаб, жойларга юборишлари лозим.
Штатларни рўйхатдан ўтказиш учун қуйидаги ма'лумотларни молия органларига икки нусхада тақдим қилиш зарур:
1) Юқори ташкилот томонидан 1950 йилга тасдиқланган штат рўйхати ва ма'мурий-хўжалик харажатлари сметаси (тегишли расчётлари ва асослари блан);
2) тўлдирилган рўйхат карточкалари;
3) мавжуд ходимлар тўғрисида справка;
4) сметанинг бажарилиши ҳақидаги ма'лумотлар;
5) штатдан ташқари ходимлар иш ҳақи фондининг қандай мақсадлар учун эканлиги ва лимити тўғрисида юқори ташкилотнинг справкаси.
1949 йилдаги рўйхат карточкалари 1950 йил 1 майгача ярайди. Бу муддатдан кейин банклар иш ҳақи учун пулни фақат 1950 йилги рўйхат карточкалари юзасидан тўлайдилар.
Штатларини молия органларида рўйхат қилдиришдан озод этилган муассаса, ташкилот ва корхоналар шу тўғрида (банкка тақдим қилиш учун) тегишли молия органларидан ўз вақтида справка олиб қўйишлари лозим.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИГА
министрликда ва унинг трестларида
ишлаш учун:
старший бухгалтер-ревизорлар, трест бош бухгалтерининг ўринбосари, корхоналарнинг бош бухгалтерлари, жойларда ишлаш учун завод бош бухгалтерлари КЕРАК
Адрес: Тошкент шаҳар, Ленинград кўчаси, 19-нчи уй, 3-нчи қават, 12-нчи хона.

Бахт кўчасидаги 30-нчи уйда турувчи Қўчқор Ниёзовнинг Дархон кўча, Товуш тупик, 6-нчи уйда турувчи Ҳамида Тошматовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Сталин район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

Силикатная кўчасидаги 7-нчи уйда турувчи Тўхта Зокировнинг Қизилқум кўчаси, 32-нчи уйда турувчи Ёқут Зокировадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район, 4-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат— 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.
«Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1321. Р. 00985.